

ENERGOPROJEKT OPREMA A.D., BEOGRAD
GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ ZA 2013. GODINU

Beograd, April 2014. godine

U skladu sa članom 50. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011), članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu obavljanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), članom 29. Zakona o računovodstvu i članom 368. Zakona o privrednim društvima **Energoprojekt Oprema a.d. iz Beograda, MB: 07073186** objavljuje:

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ ZA 2013. GODINU

SADRŽAJ

- 1. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA**
 - 1.1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2013. GODINU
 - 1.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)
- 2. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA**
- 3. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG IZVEŠTAJA**
- 4. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA * (Napomena)**
- 5. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA * (Napomena)**

**1. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA
IZVEŠTAJEM REVIZORA**

1.1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2013. GODINU

- Bilans stanja - konsolidovani
- Bilans uspeha – konsolidovani
- Izveštaj o tokovima gotovine - konsolidovani
- Izveštaj o promenama na kapitalu - konsolidovani
- Statistički aneks - konsolidovani
- Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje



Република Србија
Агенција за привредне регистре
Регистар финансијских извештаја
и података о бонитету

ЗАХТЕВ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА



ПОДАЦИ О ОБВЕЗНИКУ

Пословно име	ENERGOPROJEKT OPREMA AD				
Матични број	07073186	ПИБ	100001492	Општина	NOVI BEOGRAD
Место	BEOGRAD	ПТТ број	11070		
Улица	BULEVAR MIHAILA PUPINA	Број	12		

ВРСТА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

консолидовани финансијски извештај за 2013. годину.

ОБАВЕШТЕЊЕ О РАЗВРСТАВАЊУ (обавезно попуњавају привредна друштва, задруге, друга правна лица и огранци) словима

У складу са чланом 6. Закона о рачуноводству, а на основу података из финансијског извештаја за 2013. годину,
обвезник се разврстао као ГРЕШКА правно лице.

НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ОБАВЕШТЕЊА О УТВРЂЕНИМ НЕДОСТАЦИМА/ПОТВРДЕ О РЕГИСТРАЦИЈИ

Начин доставе	Обвезнику на регистровану адресу.		
Назив			
Општина			
Место		ПТТ број	
Улица		Број	

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ОДГОВОРНОМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

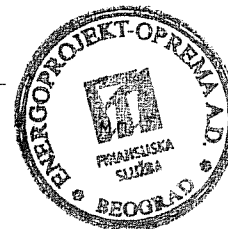
Име и презиме/назив	1807965710186 DUSAN DJAPIC		
Место	BEOGRAD	Број	20
Улица	DUGOSEVICEVA		
E-mail	vesna.jakovski@ep-oprema.rs		
Телефон	3101655		

ИЗЈАВА: Гарантујем тачност унетих података

Законски заступник обвезника

Својеручни потпис _____

Име	PAVLE
Презиме	TOMASEVIC
ЈМБГ	2102954710402



Popunjiva pravno lice - preduzetnik					
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB			
Popunjiva Agencija za privredne registre					
850 1 2 3	19	20	21	22	23 24 25 26
Vrsta posla					

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA - konsolidovani



7005024326139

na dan 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

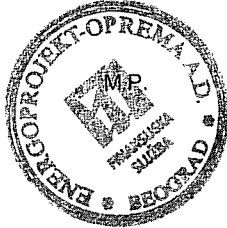
Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		810871	673464
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		315550	287740
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		315550	287740
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		493834	384237
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		311514	260214
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		182320	124023
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		2342690	2394163
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		845594	482602
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		1497096	1911561
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		1222867	1269438
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017			
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018		0	411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		175409	512759

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		98820	128953
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		3153561	3067627
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		3153561	3067627
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		7009601	2078439
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		1134673	993369
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		156372	156372
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		29939	29939
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		106804	80280
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		5062	3683
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		16421	18988
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		852917	742083
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2008101	2067116
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		18255	18706
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		80635	208149
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		80635	208149
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1909211	1840261
42, osim 427	1. Kratkorocne finansijske obaveze	117		354	0
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		1743548	1642916
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		34581	62596
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		126455	127125
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		4273	7624

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123		10787	7142
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3153561	3067627
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		7009601	2078439

U Beogradu dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja



Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA - konsolidovani



7005024326146

u period 01.01.2013 do 31.12.2013

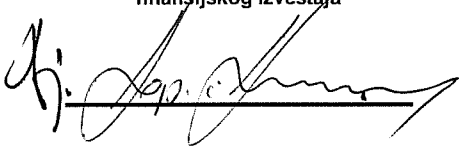
- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		4794306	7671619
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		4792999	7671619
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		1307	0
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		4776179	7556159
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208		11503	16960
51	2. Troškovi materijala	209		1837532	3390287
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		436123	451258
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		15566	16505
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		2475455	3681149
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		18127	115460
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		151876	257049
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		78966	141349
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		254721	19810
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		73307	7492
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		272451	243478
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		1105	0

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		271346	243478
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		34935	20447
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		3646	2840
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		232765	220191
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	A½. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233		662	626
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U Beogradu dana 14.4. 2014.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja




Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 , 118/12 i 3/2014)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani



7005024326153

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

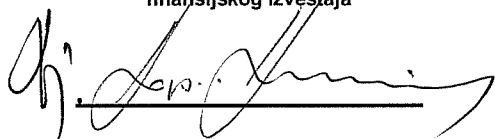
- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	5361787	8313957
1. Prodaja i primljeni avansi	302	5309683	8248371
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	1113	38501
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	50991	27085
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	5607230	7988580
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	5027940	7343062
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	460391	457877
3. Placene kamate	308	35	591
4. Porez na dobitak	309	30662	13301
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	88202	173749
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	325377
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	245443	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	29053	4522
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	381	2000
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	315	0	1443
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1226	1079
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	14031	0
5. Primljene dividende	318	13415	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	42480	43046
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	321	22960	36333
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	19520	6713
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	13427	38524

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	27727	51068
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328	27727	51068
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	108728	113498
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	108728	113498
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	81001	62430
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	5418567	8369547
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	5758438	8145124
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	224423
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	339871	0
Å½. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	512759	280688
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	3421	13068
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	900	5420
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	175409	512759

U Beogradu dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja





Zakonski zastupnik



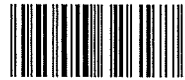
Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 , 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani



7005024326177

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)
			AOP		AOP		AOP		
	1		2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	144131	414	14708	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419	2467	432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	144131	420	12241	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	144131	423	12241	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439		452	

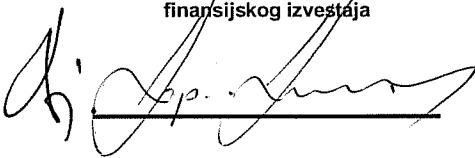
Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	29939	466	78041	479	3147	492	17951
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	29939	469	78041	482	3147	495	17951
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470	2239	483	536	496	1599
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	562
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	80280	485	3683	498	18988
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	80280	488	3683	501	18988
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	27803	489	1498	502	289
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1279	490	119	503	2856
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	106804	491	5062	504	16421

Red. br.	OPIS	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	616423	518		531		544	868438
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	616423	521		534		547	868438
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	256345	522		535		548	257521
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	130685	523		536		549	132590
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	742083	524		537		550	993369
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	742083	527		540		553	993369
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	247344	528		541		554	276356
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	136510	529		542		555	135052
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	852917	530		543		556	1134673

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

u Beogradu dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja





Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani



7005024326160

za 2013. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 4)	602	4	4
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	204	222

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	432677	144937	287740
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	19133	XXXXXXXXXXXX	19133
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	1196	XXXXXXXXXXXX	13980
	2.4. Revalorizacija	614	0	XXXXXXXXXXXX	22657
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	450614	135064	315550

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616	181866	75072
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	200633	0
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	462698	407133
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	845594	482602

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscju	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	12241
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	156372	156372

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

 - broj akcija kao ceo broj
 - iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	351340	351540
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	1193805	1232853
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	1743541	1642916
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	504918	937805
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	5599666	8334763
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	246347	250535
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	33729	38900
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	59349	55181
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	109452	0
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	514700	991854
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	10005507	13484807

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	24424	17190
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	339425	344616
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	55480	55181
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	6199	8686
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1980	2339
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	33039	40436
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	2297046	3383679
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	35492	29857
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	13876	13407
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	1909	15628
553	13. Troškovi platnog prometa	663	33045	38215

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	1721	1722
555	15. Troškovi poreza	665	2713	2732
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	80	0
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	80	14787
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	2846509	3968475

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	14520	23124
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	14031	0
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	70877	0
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	99428	23124

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrize tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

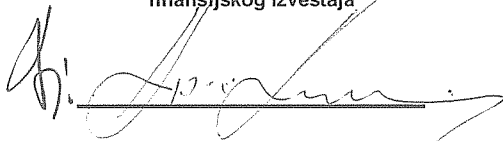
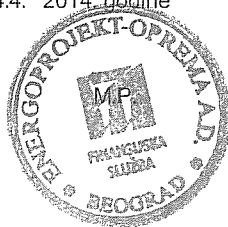
- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U Beogradu dana 14.4. 2014. godineLice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja



Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE
FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2013. GODINU**

Beograd, 2014. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU	4
3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	7
5. KONSOLIDACIJA	26
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	28
7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU.....	28
8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA.....	33
9. BILANS USPEHA.....	34
9.1. Prihodi od prodaje	34
9.2. Nabavna vrednost prodate robe.....	34
9.3. Troškovi materijala	35
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	35
9.5. Troškovi amortizacije i rezervisanja	36
9.6. Ostali poslovni rashodi.....	37
9.7. Finansijski prihodi.....	39
9.8. Finansijski rashodi.....	40
9.9. Ostali prihodi.....	40
9.10. Ostali rashodi.....	41
9.11. Porez na dobitak.....	42
9.12. Neto dobitak po akciji	42
10. BILANS STANJA.....	43
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	43
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	44
10.3. Dugoročni finansijski plasmani.....	45
10.4. Zalihe i dati avansi	46
10.5. Potraživanja.....	47
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani	48
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	48
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	50
10.9. Promene na kapitalu	51

10.10. Osnovni kapital	52
10.11. Rezerve.....	52
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	52
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	53
10.14. Dugoročna rezervisanja.....	53
10.15. Ostale dugoročne obaveze	56
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	56
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	58
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	58
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	59
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	60
11. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	61
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	63

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D.8041/2005 od 18.04.2005 godine. Društvo je osnovano 1990 godine. Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je izvođenje radova i inženjering u opremanju objekata. Naime, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnološkom, mašinskom i elektro opremom i ostale građevinske specijalizovane radove.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2013. godine: 204 radnika
- 2012. godine: 222 radnika.

2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU

Društvo je matično društvo koje sa 2 zavisna društva i 1 pridruženim društvom čini **grupaciju**:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGOPROJEKT OPREMA CRNA GORA DOO
- ENERGNIGERIJA LTD, NIGERIA

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima i pridruženom društvu je prikazan u narednim tabelama.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>
<i>ENERGOPROJEKT OPREMA CRNA GORA DOO</i>	<i>100% vlasništva</i>

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERIJA LTD NIGERIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Zavisno društvo Eco Mep llc Dubai je u postupku gašenja.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **konsolidovani finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 20.03.2014. godine.

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je Zakon o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Prelaznim odredbama Zakona o računovodstvu je predviđeno da se finansijski izveštaji za 2013. godinu sastavljaju u skladu sa odredbama prethodnog Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik RS", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011 – u daljem tekstu: prethodni Zakon). Prethodnim Zakonom je predviđeno da su pravna lica i preduzetnici dužni da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje vrše u skladu sa:

- zakonskom regulativom;
- profesionalnoj regulativom; i
- internoj regulativom.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013);
- Prethodni Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006, 111/2009 i 99/2011);
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011 i 119/2012, 47/2013 i 108/2013);
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013 i 6/2014);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 9/2009, 4/2010, 3/2011 i 101/2012);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« 114/2006, 119/2008, 9/2009, 4/2010 i 3/2011 i 101/2012);
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011, 13/2012 i

8/2013 i 20/2014);

- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračunporeza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« 24/2014);
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).
- Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 61/2013),
- Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 8/2014).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije, objavljenom u »Službenom glasniku RS«, br. 77/2010 od 25. oktobra 2010. godine, utvrđeni su prevodi osnovnih tekstova MRS i MSFI koje čine MRS, odnosno MSFI izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 1. januara 2009. godine, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda do 1. januara 2009. godine, u obliku u kojem su izdati, odnosno usvojeni.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi konsolidovanih finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani konsolidovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji za 2013. godinu, shodno Zakonu o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013) prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 - „Prezentacija finansijskih izveštaja“; i
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od

profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja. Pomenuta odstupanja su materijalno beznačajna.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja korišćeni su aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, koji je donet 22.10.2012. godine od strane Izvršnog odbora EP Holdinga i Pravilnik o izmena pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva br. 10 od 21.01.2013. godine, kojima su formulisane jedinstvene računovodstvene politike obavezne za sve članice grupe za konsolidaciju. Ukoliko se primenjene računovodstvene politike u pojedinim zavisnim društvima razlikuju od zajedničkih politika, kvantifikuju se i eliminišu efekti ovih razlika (ukoliko su materijalno značajni) prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Konsolidovani finansijski izveštaji Društva za 2013. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike («Službeni glasnik RS» broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12). Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva

Društvo je u sastavljanju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 4, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar**. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2021. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

4.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

4.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2013.	31.12.2012.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	114.6421	113.7183
1 USD	83.1282	86.1763
1 GBP	136.9679	139.1901
1 CHF	93.5472	94.1922

4.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

4.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru **ostalih rashoda**, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

4.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

4.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili

- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

4.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

4.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,
- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSFI 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

4.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

4.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinjekada** sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

4.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

4.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40- Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

4.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može

odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

4.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvopriznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje);
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

4.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a ključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Priklasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;

- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

4.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

4.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

UDruštvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

4.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od datuma bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

4.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

4.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

4.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa **aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od

procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

5. KONSOLIDACIJA

5.1. Zavisna društva

Zavisna društva su svi oni pravni subjekti u kojima matično društvo poseduje ovlašćenja da upravlja finansijskim i poslovnim politikama na osnovu glasačkih prava po osnovu više od polovine vlasništva nad akcijama (udelimima). Postojanje i uticaj potencijalnih glasačkih prava koja u ovom momentu mogu da se koriste ili konvertuju, uzimaju se u obzir pri oceni da li matično društvo kontroliše drugi subjekat. Zavisna društva se konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na matično društvo, a sa konsolidacijom se prestaje od dana kada pomenuta kontrola prestane.

Računovodstveni metod nabavne vrednosti (Purchase method) je metod koji se primenjuje kako bi se računovodstveno obuhvatilo sticanje zavisnog društva od strane matičnog društva.

Trošak preuzimanja društva se odmerava kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih instrumenata vlasničkog kapitala ili obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja. Sredstva koja se steknu sticanjem društva, a koja se mogu pojedinačno identifikovati kao i stvarne i potencijalne preuzete obaveze, inicijalno se procenjuju prema fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na visinu interesa koji nije pod kontrolom.

Višak troška sticanja koji premašuje fer vrednost udela matičnog društva u stečenoj neto imovini koja se može identifikovati, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je nabavna vrednost troška sticanja niža od fer vrednosti neto imovine stečenog zavisnog društva, razlika u vrednosti se direktno priznaje u bilansu uspeha.

Transakcije između društava, salda i nerealizovani dobiti na transakcijama između društava koja čine grupu se eliminišu. Nerealizovani gubici se takođe eliminišu osim ako transakcija ne pruža dokaz da je umanjena vrednost prenesenog sredstva.

Primenjeni metod konsolidacije za ova društva je metod potpunog konsolidovanja.

Računovodstvene politike zavisnih društava su izmenjene tamo gde je to bilo potrebno kako bi se obezbedila doslednost sa politikama koje je matično društvo usvojilo.

5.2. Pridružena društva

Pridružena društva su oni pravni subjekti u kojima matično društvo ima značajan uticaj, a koje nije ni zavisno društvo, niti učešće u zajedničkom ulaganju.

Značajan uticaj podrazumeva moć učestvovanja u donošenju finansijskih i poslovnih odluka društva u koje je ulaganje izvršeno, ali ne i kontrole ili zajedničke kontole nad tim politikama.

Ulaganja u pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po računovodstvenom metodu udela (Equity method).

Prema metodu udela, investicija u pridruženo društvo prvo se priznaje po nabavnoj vrednosti (u visini investicije), a zatim se nakon datuma sticanja, knjigovodstvena vrednost povećava ili smanjuje da bi se priznao investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano. Investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano priznaje se u dobitku ili gubitku investitora. Raspodele dobiti primljene od entiteta u koji je investirano umanjuju knjigovodstvenu vrednost investicije. Takođe može biti neophodno korigovanje knjigovodstvene vrednosti investicije zbog promena proporcionalnog udela investitora u entitetu u koji je investirano, a koje proizilazi iz promena u kapitalu entiteta u koji je investirano koje nisu priznate u dobitku ili gubitku tog entiteta. U takve promene spadaju promene koje su posledica revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme i razlika u deviznim kursovima. Investitorov udeo u tim promenama priznaje se direktno u kapitalu investitora.

Investitor prekida da koristi metod udela od datuma kada prestane da ima značajan uticaj nad pridruženim entitetom i da od tog datuma računovodstveno obuhvata investiciju u skladu sa MRS 39, pod uslovom da pridruženi entitet ne postane zavisni entitet ili zajednički poduhvat u skladu sa MRS 31. Knjigovodstvenom vrednošću investicije na datum kada ona prestane da bude pridruženi entitet smatra njenu nabavnu vrednost pri njenom početnom odmeravanju kao finansijsko sredstvo u skladu sa MRS 39.

Ako je udeo investitora u gubicima pridruženog društva jednak ili veći od njegovog učešća u pridruženom društvu, investitor prestaje da priznaje svoj udeo u daljim gubicima. Nakon što se učešće investitora svede na nulu, vrši se rezervisanje za eventualne dalje gubitke i obaveza se priznaje samo do iznosa za koji investitor snosi pravnu ili konstruktivnu obavezu ili je izvršio plaćanje u korist pridruženog društva. Ako pridruženo društvo kasnije posluje sa dobitkom, investitor ponovo počinje da priznaje svoj udeo u toj dobiti samo nakon što se njegov udeo u dobiti izjednači sa udelom u gubitku koji ranije nije bio priznat.

5.3. Zajednička društva

Zajednički kontrolisano društvo je zajednički poduhvat koji podrazumeva osnivanje društva u kom svaki od učesnika u zajedničkom poduhvatu ima svoje učešće. Zajednički kontrolisano društvo posluje na isti način kao i druga društva, osim što se ugovornim aranžmanom između učesnika u zajedničkom poduhvatu uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskom aktivnošću novoosnovanog društva.

Zajednički kontrolisano društvo kontroliše imovinu zajedničkog poduhvata, preuzima obaveze i snosi rashode i zarađuje prihode. Ono može zaključivati ugovore u svoje vlastito ime i pribavljati finansijska sredstava za potrebe aktivnosti zajedničkog poduhvata. Svaki učesnik ima pravo na udeo u dobiti zajednički kontrolisanog društva, iako neka zajednički kontrolisana društva takođe podrazumevaju deljenje samih proizvoda zajedničkog poduhvata.

Učesnik u zajedničkom ulaganju priznaje svoje učešće u zajednički kontrolisanom društvu, primenom metoda proporcionalne konsolidacije.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih

dogadaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Grupe, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Grupe. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Grupa može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Grupi i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Grupe zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Grupe; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Grupe (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Grupe. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Grupe, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Grupe, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Grupe. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Grupi treba da obezbedi da *rizični profil Grupe* uvek bude u skladu ka *sklonošću Grupa ka rizicima*, odnosno u

skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Grupa namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Grupe u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Grupa u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: deveznom riziku i riziku likvidnosti.**

7.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Grupi.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Grupe, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Grupe po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Grupa ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Grupe zbog njihove nelikvidnosti.

7.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kursa značajnije uticala na promenu rezultata Grupe, pa se može zaključiti da je **Grupa značajno izložena valutnom riziku.**

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo **nije ovoj vrsti rizika izloženo** preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

7.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Grupa imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Najznačajniji pokazatelji likvidnosti Grupasu:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Rezultati ratio analize pokazuju da Grupa tokom 2013. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Grupe.**

7.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Grupe zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Grupe obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Grupe, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

Najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Grupe su:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz dugoročnih izvora.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Grupe pokriven kapitalom Grupe.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Grupe (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Grupe) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja.

Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

Poslovni segment se odnosi na segment izgradnje i opremanje:

<i>Izgradnja i opremanje</i>	<i>U 000 dinara 2013.</i>	<i>U 000 dinara 2012.</i>
Prihod od prodaje	4.792.999	7.671.619
Poslovni dobitak	18.127	115.460
Prihod od kamata	14.520	23.124
Rashodi kamata	80	591
Porez na dobit	34.935	20.447
Dobitak iz redovnih aktivnosti	239.885	105.485
Neto dobitak	232.765	220.191
Ukupna aktiva	3.153.561	3.067.627
Ukupna pasiva	3.153.561	3.067.627
Amortizacija	13.876	13.407

Geografski segmenti

	Srbija		Afrika		Ukupno	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Prihod od prodaje	2.639.277	5.927.684	2.153.722	1.743.935	4.792.999	7.671.619
Prihod od prodaje robe						
Prihod od prodaje proizvoda i usluga	2.639.277	5.927.684	2.153.722	1.743.935	4.792.999	7.671.619

9. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

9.1. PRIHODI OD PRODAJE

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu, a njihova struktura je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	15.339	64.483
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	17.148	21.853
Svega	32.487	86.336
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	2.623.938	5.841.348
Svega	2.623.938	5.841.348
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	2.136.574	1.743.935
Svega	2.136.574	1.743.935
UKUPNO	4.792.999	7.671.619

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	733.087
Energogonigerija ltd, Nigerija	1.660.879
SNC – Lavalin International	654.881
International Project Service Ogranak	954.405
Ministarstvo zdravlja	10.095
EP Holding	150.797
Julius Bereger	492.842
EP Visokogradnja	2.377
JP Elektromreza Srbije	113.773
Ostali	19.863
UKUPNO	4.792.999

9.2. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Nabavna vrednost prodane robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodane robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2013. godini je iznosila RSD 11.503 hiljada, a u 2012. godini RSD 16.960 hiljada.

9.3. TROŠKOVI MATERIJALA

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi materijala za izradu	1.809.657	3.370.019
Troškovi ostalog materijala	3.451	3.078
Troškovi goriva i energije	24.424	17.190
UKUPNO	1.837.532	3.390.287

9.4. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	339.425	344.616
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.480	55.181
Svega	394.853	399.797
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem.i povremenim poslovima i sl.	6.199	8.686
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.980	2.339
Ostali lični rashodi i naknade	33.039	40.436
UKUPNO	436.123	451.258

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

	u 000 dinara
Prevoz	11.287
Otpremnine za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	6.608
Troškovi službenih putovanja	8.036
Smeštaj i ishrana radnika	1.347
Solidarna pomoć radnicima	1.915
Stipendije	3.049
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	797
UKUPNO	33.039

9.5. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi amortizacije		
Amortizacija nekretnina	319	315
Amortizacija postrojenja i opreme	13.557	13.092
Svega	13.876	13.407
Troškovi rezervisanja		
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	1.690	3.098
UKUPNO	15.566	16.505

Na dan 31.12.2013. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude manja za oko RSD 128.228 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraććen ranije procenjeni vek trajanja.

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2013. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2013. godine i iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2012. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2013. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.6. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	2.087.091	3.174.117
Troškovi transportnih usluga	22.756	12.591
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	9.019	15.135
Troškovi zakupnina	35.526	29.857
Troškovi sajmova	2	196
Troškovi reklame i propagande	31	-
Troškovi ostalih usluga	142.655	151.783
Svega	2.297.080	3.383.679
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi neproizvodnih usluga	17.769	18.099
Troškovi reprezentacije	11.151	7.326
Troškovi premija osiguranja	1.909	15.628
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	33.052	38.215
Troškovi članarina	1.721	1.722
Troškovi poreza	2.713	2.732
Ostali nematerijalni troškovi	110.060	213.748
Svega	178.375	297.470
UKUPNO	2.475.455	3.681.149

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 2.087.091 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	<i>u 000 dinara</i>
TE Kostolac B Blok 2	761.378
RTB Bor	1.164.734
Klinički centar Niš	12.901
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	1.399
Ambasada u Nigeriji	132.490
Ostalo	14.189
UKUPNO	2.087.091

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se odnosi na sledeće:

Struktura troškova inesticionog i tekućeg održavanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Održavanje opreme	3.246	10.479
Održavanje zgrade	2.595	131
Održavanje vozila	3.178	4.525
UKUPNO	9.019	15.135

Troškovi zakupina u ukupnom iznosu **RSD 35.596 hiljada** odnose na na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 29.595 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji za projekat Bor u iznosu RSD 5.069 hiljada, zakup skladišta u iznosu RSD 415 hiljada i ostalog u iznosu RSD 447 hiljada.

Troškovi ostalih usluga u ukupnom iznosu **RSD 142.655 hiljada** se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, spajanje cevi i sl.) u iznosu RSD 140.863 hiljada i ostale troškove: registracija vozila, fotokopiranje, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 1.732 hiljada.

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obezbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na sledeće:

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Osiguranje gradilišta	233	13.938
Osiguranje osnovnih sredstava	1.238	1.258
Osiguranje radnika	438	432
UKUPNO	1.909	15.628

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi RSD 1.247 hiljada (2012. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi 31.805 hiljada RSD (u 2012. godini: 35.427 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine komorama(Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, porez na zakup , fond za šume i drugo u ukupnom iznosu RSD 2.713 hiljada (u 2012. godini: RSD 2.732 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga u iznosu RSD 89.008 hiljada, takse (administrativne, sudske i dr.) u iznosu RSD 1.997 hiljada , donacije u iznosu RSD 5.212 hiljada , troškove iznajmljivanja ino radnika - varioci za svrhe projekta u iznosu RSD 7.980 hiljada, i ostalo u iznosu RSD 5.863 hiljada.

9.7. FINANSIJSKI PRIHODI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate - matična i zavisna pravna lica	-	-
Prihodi od kamate - ostala povezana pravna lica	489	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	14.031	23.124
Svega	14.520	23.124
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica		-
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	33.734	120.952
Svega	33.734	120.952
<i>Prihodi od efekata valutne klauzule</i>		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	1.015	400
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	14.888	2.912
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	16.015	55.645
Svega	31.918	58.957
Učešće u dobitku tekuće godine p.p.l.Energonigerija ltd	70.877	53.751
Ostali finansijski prihodi	827	265
UKUPNO	151.876	257.049

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa, odnosno po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani pozitivni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.8. FINANSIJSKI RASHODI

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Rashodi kamata		
Rashodi od kamate – matična i zavisna pravna lica	-	-
Rashodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	80	591
Svega	80	591
Negativne kursne razlike		
Negativne kursne razlike - matična i zavisna pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike - ostala povezana pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	26.499	83.364
Svega	26.499	83.364
Rashodi od efekata valutne klauzule		
Rashodi od efekata valutne klauzule - ostala povezana pravna lica	4.690	14.196
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	47.697	43.198
Svega	52.387	57.394
Ostali finansijski rashodi		-
UKUPNO	78.966	141.349

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.9. OSTALI PRIHODI

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Ostali prihodi		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		866
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti		88
Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
Prihodi od smanjenja obaveza	253.778	780
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita		893
Prihodi od ukidanja rezervisanja		-
Ostali nepomenuti prihodi	943	17.183
Svega	254.721	19.810
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine		
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	-	-
UKUPNO OSTALI PRIHODI IPRIHODI OD USKLAĐIVANJAVREDNOSTI IMOVINE	254.721	19.810

Iskazani **prihodi od smanjenja obaveza** u iznosu RSD 253.778 hiljada se najvećim delom odnose na prihodovanje obaveze od Al Wagena, Irak u iznosu RSD 253.364 hiljada po osnovu opšte zastarelosti (10 godina) od naplate klejma po rešenju UN kada je i kreirana obaveza prema Al Wagenu.

9.10. OSTALI RASHODI

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	104	-
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		693
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	17.399	-
Ostali nepomenuti rashodi	1.077	1.867
Svega	18.580	2.560
<i>Rashodipo osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nekretnina, postrojenja i opreme	-	4.445
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2.279	487
Obezvređenje potraživanja od kupaca i kratkoročnih finansijskih plasmana	52.448	-
Svega	54.727	4.932
UKUPNO OSTALI RASHODI IRASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	73.307	7.492

Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja u iznosu RSD 17.399 hiljada se odnose na otpis nefakturisanog prihoda od Instalione Inabensa u iznosu RSD 12.724 hiljada i ostale otpise koji su rezultat usaglašavanja u iznosu RSD 4.675 hiljada.

Nastali rashodi po osnovu obezvređenja HOV raspoloživih za prodaju su objašnjeni u Napomeni 10.3.

Rashodi po osnovu obezvređenja potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana se odnose:

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obezvređenje potraživanja od kupaca	52.037	-
Obezvređenje krtkoročnih finansijskih plasmana	411	-
UKUPNO	52.448	-

Obezvređenje potraživanja od kupaca je objašnjeno u Napomeni 10.5 .

9.11. POREZ NA DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	213.978	204.794
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	28.258	21.326
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u bilansu uspeha		(954)
Oporeziva dobit	242.236	225.166
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom		-
Poreska osnovica	242.236	225.166
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	36.336	22.517
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	(1.401)	(2.070)
Poreski rashod perioda	34.935	20.447

Obaveze po osnovu poreza na dobit	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Poreski rashod perioda	34.935	20.447
Uplaćene akontacije poreza na dobit	(30.662)	(12.823)
Obaveza/(Potraživanje po osnovu poreza na dobit) na dan 31. decembra 2013. godine	4.273	7.624

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.12. NETO DOBITAK PO AKCIJI

Pokazatelj	2013.	2012.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	232.765	220.191
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	662	626

10. BILANS STANJA

10.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Struktura i promenastanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2013.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2013.)	1.487			1.487
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2013.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2013.)	-			
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2013.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2013.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na Oracle softver za business inteligence.

10.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					UKUPNO
	Zemljište	Građ. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za neekret., postr. i opremu	
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2013.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
Nove nabavke u toku godine			7.767	11.366		19.133
Prenos sa jednog oblika na drugi			(1.196)			(1.196)
Otuđivanje, rashodovanje i dr.						
Krajnje stanje (31.12.2013.)	75.058	194.497	131.588	49.471		450.614
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2013.)		68.764	76.173			144.937
Amortizacija za 2012. godinu		319	13.557			13.876
Obezvredjenje			(1.093)			(1.093)
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(22.656)				(22.656)
Krajnje stanje (31.12.2013.)		46.427	88.637			135.064
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2013.	75.058	125.732	48.845	38.105		287.740
Krajnje stanje 31.12.2013.	75.058	148.070	42.951	49.471		315.550

Tokom 2013. godine izvršeno je usklađivanje vrednosti po pitanju površine poslovne zgrade, odnosno izvršena je nivalacija sadašnje vrednosti po m² na osnovu odluke Izvršnog odbora Energoprojekt Holding.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medveđa, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

10.3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	311.356	259.768
Svega	311.356	259.768
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
ŠKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stečaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: Ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
<i>HOV namenjene prodaji</i>		
Agrobanka ad, Beograd (22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd (14 akcija)	-	-
Privredna banka ad, Beograd (1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: Ispravka vrednosti	(6.903)	(6.615)
Svega	15	303
UKUPNO	311.514	260.214
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	11.990	12.718
Energonigerija – garantni depozit	145.543	42.314
SNC Lavalin – garantni depozit	5.267	-
Julius Berger – garantni depozit	-	2.357
Inabensa - garantni depozit	-	59.961
Findomestic banka ad, Beograd - namenski garantni depozit	19.520	6.673
Svega	182.320	124.023
UKUPNO DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	493.834	384.237

Finansijske informacije pridruženog entiteta Energonijeria ltd, Nigerija koje odgovaraju učešću od 40% ukupnog kapitaladata su u nastavku:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Obrtna imovina	729.484	908.130
Stalna imovina	584.293	532.537
Aktiva	1.313.777	1.440.667
Tekuće obaveze	1.002.421	1.180.899
Dugoročne obaveze	-	-
Kapital	311.356	259.768
Prihodi	1.975.391	1.687.350
Dobit tekućeg perioda	70.877	53.751

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti. U 2013. godini izvršeno je obezvređenje HOV raspoloživih za prodaju Privredne banke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 2.279 hiljada na teret rashoda.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 11.990 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamate pri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosa. U 2013. godini nije vršena revalorizacija jer je koeficijent negativan.

10.4. ZALIHE I DATI AVANSI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Materijal	165.505	59.425
Alat i inventar	22.955	22.241
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	200.633	-
Dati avansi	462.698	407.133
Minus: Ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(6.594)
UKUPNO	845.594	482.602

Struktura datih avansa	<i>u 000 dinara</i>
Dati avansi p.p.l. - EP sistem	193.004
Dati avansi p.p.l. Energonigerija (ambasada)	43.402
Dati avansi inodobavljačima za projekte u zemlji	24.951
Dati avansi inodobavljačima za projekte u inostranstvu – ino zaključci	66.153
Dati avansi domacim dobavljačima u zemlji za projekte u zemlji	135.188
Ukupno	462.698

10.5. POTRAŽIVANJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	33.886	35.779
Kupci – ostala povezana pravna lica	6.282	72.575
Kupci u zemlji	917.327	597.784
Kupci u inostranstvu	294.175	532.545
Minus: Ispravka vrednosti	(57.866)	(5.830)
Svega	1.193.804	1.232.853
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	23.659	28.894
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	65	910
Potraživanja od zaposlenih	5.171	6.337
Potraživanja od državnih organa i organizacija		62
Potraživanja po osnovu preplac. ostalih poreza i doprinosa		-
Ostala potraživanja	168	382
Svega	5.404	7.691
UKUPNO	1.222.867	1.269.438

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	33.886	35.779
Kupci – ostala povezana pravna lica	6.282	72.575
Ministarstvo zdravlja	-	88.150
Instalacine Inabensa	36.210	16.392
Energomontaža AB	-	40.491
ATB Fod doo	2.624	-
JP Elektroprivreda Srbije	1.570	1.558
Preduzece za izgradnju zeleznickog cvora	12.011	12.011
Klinički centar Srbije	-	43.028
Minel Kotlogradnja	-	4.416
Monterra	-	4.682
TE Nikola Tesla	-	4.324
SNC-Lavalin internacional INC	262.950	235.946
JP Elektromreza Srbije	109.249	-
Internacional projekt services ltd	434.199	126.963
Ostali	648	13.993
Svega	899.629	700.308

<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Energonigerija	270.991	511.469
Julius (Bilfinger) Berger	23.184	21.076
Svega	294.175	532.545
<i>Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Potraživanja iz specifičnih poslova	23.659	28.894
Druga potraživanja	5.404	7.691
Svega	29.063	36.585
UKUPNO	1.222.867	1.269.438

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje na dan 1. januara	5.830	5.830
Dodatna ispravka vrednosti	52.036	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	-
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	-
UKUPNO	57.866	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena9.10).

10.6. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Bačkatrans ad u stečaju, Vrbas	-	410
GP Dukić	-	-
UKUPNO	-	410

10.7. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Tekući računi (dinarski)	1.832	8.110
Tekući računi (devizni)	3.530	27.553
Devizni akreditivi	102.419	52.247
Kratkoročno oročeni depoziti	67.628	424.849
UKUPNO	175.409	512.759

Dinarska novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Alpha banka ad, Beograd	23	1.871
Findomestic banka ad, Beograd	24	4.449
Banca Intesa ad, Beograd	2	682
Raiffeisen bank ad, Beograd	563	447
Societe Generale bank ad, Beograd	788	563
EFG Eurobank ad Beograd	144	21
Komercijalna banka ad, Beograd	1	1
Unicredit banka ad	220	9
Credy banka	1	1
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	1.832	8.110

Devizna novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Alpha banka ad, Beograd	207	5.857
Banca Intesa ad, Beograd	696	13.154
Raiffeisen bank ad, Beograd	351	263
Societe Generale bank ad, Beograd	156	15.326
EFG Eurobank ad Beograd	978	2.138
Komercijalna banka ad, Beograd	82	91
Unicredit banka ad	757	42.971
Tekuci racun Crna Gora	303	-
UKUPNO	3.530	79.800

Oročena novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	22.000	13.000
Banca Intesa ad, Beograd	-	285.000
Societe Generale bank ad, Beograd	-	50.000
Svega	22.000	348.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	45.628	37.047
Unicredit banka ad	-	39.802
Svega	45.628	76.849
UKUPNO	67.628	424.849

**10.8. POREZ NA DODATU VREDNOST I
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Porez na dodatu vrednost	19.684	10.137
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	16.893	20.562
Potraživanja za nefakturisani prihod	29.790	27.400
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	32.453	70.854
UKUPNO	98.820	128.953

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod predstavljaju nefakturisane prihode na projektima i odnose se na EP Holding, Energonigerija, SNC Lavalin i Julius Berger.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se odnose na protokol sa EP Entelom i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 32.453 hiljada.

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2012. godine	144,131	14,708		29,939	80,280	(15,305)	742,083			995,836
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										
Korigovano početno stanje	144,131	12,241	-	29,939	80,280	(15,305)	742,083	-	-	993,369
Povećanje osnovnog kapitala										
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju						1,209				1,209
Nivalacija zgrade					22,657					22,657
Neto dobitak tekućeg perioda							246,181			246,181
Raspodela dobiti							(127,827)			(127,827)
Smanjenje					(649)	2,279				1,630
Razlika učešća u kapitalu i osnovnog kapitala					(630)					(630)
Kursne razlike					5,146	458	(7,742)			(2,138)
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2012. godinu							222			222
Stanje 31.12.2013. godine	144,131	12,241	-	29,939	106,804	(11,359)	852,917	-	-	1,134,673

10.10. OSNOVNI KAPITAL

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	12.241
UKUPNO	156.372	156.372

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. REVALORIZACIONE REZERVE, NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Revalorizacione rezerve	106.804	80.280
Nerealiz. dobiti od HoV raspolož za prodaju	5.062	3.683
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(16.421)	(18.988)
UKUPNO	95.445	64.975

Revalorizacione rezerve obuhvataju pozitivne efekte promena poštene vrednosti nekretnina: upravnu zgradu i poslovni prostor u Kragujevcu, kao i rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti.

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Grupe, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. NERASPOREĐENI DOBITAK

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Stanje na dan 01.01.	742.083	616.423
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	222	(477)
Raspodela dobitka (dividende) matičnog Društva	(114.953)	(114.251)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve mat. Društva	-	-
Raspodela dobiti Energonigerije	(12.874)	(15.957)
Primljena dobit Energonigerije	13.415	19.558
Kursne razlike	7.741	16.596
Ostalo	-	-
Konsolidovana dobit tekuće godine	232.765	220.191
Stanje na dan 31. decembra	852.917	742.083

Dana 14. juna 2013. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2012. godinu u iznosu RSD 114.953 hiljada.

10.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	18.255	18.706
Ostala dugoročna rezervisanja	-	-
UKUPNO	18.255	18.706

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sa društva iz sistema Energoprojekt suposmatranaka o celina, ina osnovu opštih pravilnosti, ikorišćen je broj radnika „kao ključa“,

izvršenajealokacijanakonkretneprivrednesubjekte. Uzevšiuobzirdasusvazavisna društva uvećinskomvlasništvuistogprivrednogsubjekta, primenjenipristupjeobjektivanirezultatiprojekcijasemoguuvažitikaoočekivani.

Snižavanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 0,57%), u bilansu stanja na dan 31.12.2013. godine u odnosu na dan 31.12.2012. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje broja zaposlenih za 1,50% i povećanje prosečne očekivanje otpremnine za 4,79%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,42% i povećanje razlike između godišnje diskontne stope i prosečnog godišnjeg očekivanog rasta zarada za 0,50%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnineprilikomodlaskaupenzijuseu Društvu isplaćujunaosnovu člana 48 Kolektivnogugovora,

pokomejePoslodavacdužandazaposlenomisplatiotpreminupriodlaskuupenzijuuvisini: 1) njegovetrostrukenetozaradeisplaćenezameseckojiprethodimesecuodlaskaupenziju, 2) trostrukogiznosanetoprosečnezaradekodPoslodavcaumesecukojiprethodimesecuodlaskaupenziju, 3) uiznosuutvrđenomzakonom; uzavisnostikojijeodnavedenihiznosanajpovoljnijizaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 6% i*
- *diskontna stopa od 9% .*

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Preduzeću, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za **godišnju diskontnu stopu je prihvaćena stopa od 9%**. U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena shodno godišnjem prinosu na državne hartije od vrednosti emitovanim 30. decembra 2013. godine, od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije. Navedena hartija od vrednosti je emitovana uz godišnju kamatnu stopu od 8,89%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći (371 dan) od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 6%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije. Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2016. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 18. oktobra 2013. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2014. godinu od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Shodno navedenom, a uvažavajući i značajno snižavanje inflacije tokom 2013. godine, ali i u Memorandumu naznačeno očekivanje da naredne godine neće biti završene strukturne reforme i ostvarena liberalizaciju cena, najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz dozvoljeno pozitivno odstupanje od 1%.

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1%, a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 6% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 9%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 80.635 hiljada i to:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Modranska Potrubni	-	39.369
Balcken Durr	-	26.889
EP Visokogradnja	14.009	22.506
SES – TLMACE	-	40.217
NB Čelik doo	13.778	12.618
Mont R	23.532	-
ATB FOD	13.251	-
Energotehnika Južna Bačka	1.971	-
Feromont Inženjering	2.682	-
ELWO	-	19.178
Mikom doo	11.412	7.576
Ostali	-	39.796
UKUPNO	80.635	208.149

10.16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	725.332	644.053
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.821	9.251
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	345.049	209.137
Dobavljači u zemlji	303.208	220.124
Dobavljači u inostranstvu	362.138	560.351
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.743.548	1.642.916

Struktura primljenih avansa	<i>u 000 dinara</i>
Primljeni avansi od matičnog p.l. - EP Holding (ambasada)	57.609
Primljeni avansi od kupaca za projekte u zemlji	667.723
Ukupno	725.332

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dobavljači u zemlji		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.821	9.251
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	345.049	209.137
Mont-R	89.209	-
ATB Fod doo	29.317	-
Energomontaža	27.854	27.654
Feromont inženjering	24.798	37.779
Energotehnika Juzna Backa	18.134	-
Minel kotlogradnja	33.965	25.430
NB Čelik	5.441	5.490
Mikom doo	7.421	-
ABS Minel elektrogradnja	9.816	1.276
Elektrovat doo	17.167	-
Goša montaža	843	41.660
RT Trans	6.777	-
Soko Inženjering	5.828	-
LS Kranovi doo	-	5.525
Siemens	-	8.172
Zlatko Jovanović	-	4.256
Via Ocel	-	10.489
ABS Minel Elektrooprema	-	14.139
Viessmann	177	7.492
Ostali	26.461	30.762
Svega	656.078	438.512
Dobavljači u inostranstvu		
Al Wagen	-	262.654
Elwo	66.227	46.516
Modranska Potrubni	39.565	20.299
Teknoxgroup Swiss	89.998	-
Lichtbasis	29.092	-
SWF Krantechnik Germany	28.661	-
Encom	16.380	-
Mitas Energy	10.120	-
Biogest AG	14.323	-
Vita Construction Lagos	13.269	-
Bosch Security	11.107	-
Klaus faber cabel	4.990	-
SES TLMACE Slovačka	-	58.502
Balcke Durr	-	9.142
Sammet Dampers	-	15.188

Ostali	38.406	148.050
Svega	362.138	560.351
UKUPNO	1.018.216	998.863

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od RSD 1.003.083 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

10.17. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	28.487	57.478
Obaveze za dividende	2.566	1.843
Obaveze prema zaposlenima	885	837
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	293	143
Ostale obaveze	2.350	2.295
UKUPNO	34.581	62.596

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino plate.

10.18. OBAVEZE PO OSNOVU PDV, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	-
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	-	10
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	334	212
Svega	334	222
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	9.852	
Razgraničeni PDV	24.464	32.018
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	91.805	94.885

Svega	126.121	126.903
UKUPNO	126.455	127.125

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.805 hiljada.

10.19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	10.787	7.142
Neto poreska sredstva/obaveze	10.787	7.142

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	7.142	4.302
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	10.787	7.142
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI/ (RASHODI) PERIODA	(3.646)	(2.840)

Odloženi poreski prihod perioda je priznatu korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložene poreskeobavezesu iznosi poreza na dobit,plativi (koja ce se platiti) u budućim periodima,u odnosu na oporezive privremene razlike.

10.20. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Vanbilansna aktiva i pasiva u iznosu od RSD 7.009.601 hiljada odnosi se najvećim delom na izdate garancije i jemstva, čija je struktura data u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	-	-
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	394.609	88.429
Date garancije - devizni deo	2.694.005	1.935.918
Data jemstva – dinarski deo	431.000	321.174
Data jemstva – devizni deo	3.487.451	326.269
Svega	7.007.065	2.671.791
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.536
Svega	2.536	2.536
UKUPNO	7.009.601	2.674.327

Pregled datih jemstava po partnerima:

	u 000 dinara
<i>Dinarska jemstva</i>	
EP Holding ad (Komercijalna banka)	50.000
EP Niskogradnja (Komercijalna banka, Unicredit bank)	221.000
EP Visokogradnja (Komercijalna banka, Vojvođanska b.)	160.000
Svega	431.000
<i>Devizna jemstva</i>	
EP Holding (Fond za razvoj RS)	150.208
EP Niskogradnja (više banaka)	689.098
EP Visokogradnja (više banaka)	2.565.074
EP Energodata (Alpha banka)	83.071
Svega	3.487.451
Stanje na dan 31. decembra	3.918.451

Pregled datih garancija po bankama:

	<i>u 000 dinara</i>
Dinarske garancije	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	264.842
Unicredit bank ad (PD Elektrovojvodina)	101.760
Raiffeisen bank (JP Elektromreža Srbije, Delegation)	28.007
Svega	394.609
Devizne garancije	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	10.167
Raiffeisen bank (Više projekata)	647.985
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	143.196
Societe Generale bank (International Project Services)	725.533
Unicredit bank ad (PD Elektrovojvodina, Delegation)	160.499
Banca Intesa ad (Kostolac)	315.651
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	690.974
Svega	2.694.005
Stanje na dan 31. decembra	3.088.614

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovusudskih sporova. Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima **u kojima je Društvo tužena strana** su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stanojković Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	10,00
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	4.200,00
Tekić Siniša	Naknada štete	160,25
Ćirović Novica	Naknada štete	100,00
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
Minel trafo u stečaju	Naplata duga	1.692,23
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188,60 USD

Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		114.746,26 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana. Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima **u kojima je Društvo tužilac** su prezentovane u sledećoj tabeli.

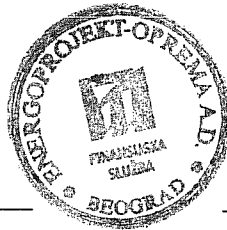
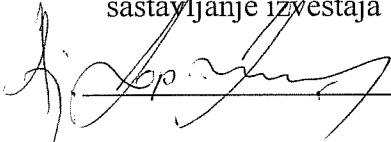
<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produžetka izvođenja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overenim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arena)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Sticanje bez osnova	64,60
UKUPNO		465.012,35 1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost konsolidovanih finansijskih izvestaja.

U Beogradu,
14.04.2014. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja



Direktor



**1. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA
IZVEŠTAJEM REVIZORA**

1.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)



**ENERGOPROJEKT OPREMA a.d.
Beograd**

**Konsolidovani finansijski izveštaji
za 2013. godinu**

**i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Konsolidovani bilans stanja	
Konsolidovani bilans uspeha	
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	
Konsolidovani statistički aneks	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima privrednog društva "Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd i njegovih zavisnih društava (zajedno u daljem tekstu "Grupa"), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine i odgovarajući konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 62/2013), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Grupe na dan 31. decembra 2013. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 24. april 2014. godine


Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor



Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS STANJA - konsolidovani



7005024326139

na dan 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		810871	673464
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		315550	287740
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028(deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		315550	287740
024, 027(deo), 028(deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		493834	384237
030 do 032, 039(deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		311514	260214
033 do 038, 039(deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		182320	124023
	B. OBRтна IMOVINA (013+014+015)	012		2342690	2394163
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		845594	482602
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		1497096	1911561
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		1222867	1269438
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017			
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018		0	411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		175409	512759

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		98820	128953
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		3153561	3067627
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		3153561	3067627
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		7009601	2078439
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		1134673	993369
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		156372	156372
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		29939	29939
330 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		106804	80280
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		5062	3683
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		16421	18988
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		852917	742083
35	VIII. GUBITAK	109			
037 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2008101	2067116
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		18255	18706
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		80635	208149
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		80635	208149
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1909211	1840261
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117		354	0
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		1743548	1642916
45 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		34581	62596
47, 48 osim 481 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		126455	127125
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		4273	7624

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123		10787	7142
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3153561	3067627
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		7009601	2078439

U Beogradu dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja



Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik					
07073186 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001492 PIB			
Popunjavanje Agencija za privredne registre					
850 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26			
Vrsta posla					

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

BILANS USPEHA - konsolidovani



7005024326146

u period 01.01.2013 do 31.12.2013

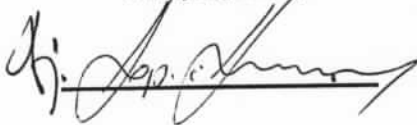
- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		4794306	7671619
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		4792999	7671619
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zalih ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalih ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		1307	0
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		4776179	7556159
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208		11503	16960
51	2. Troškovi materijala	209		1837532	3390287
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		436123	451258
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		15566	16505
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		2475455	3681149
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		18127	115460
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		151876	257049
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		78966	141349
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		254721	19810
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		73307	7492
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		272451	243478
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		1105	0

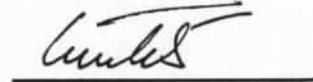
Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		271346	243478
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		34935	20447
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		3646	2840
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		232765	220191
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Å½. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233		662	626
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEogradu dana 14.4. 2014.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja




Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani



7005024326153

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

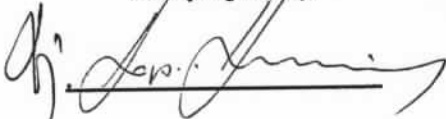
- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	5361787	8313957
1. Prodaja i primljeni avansi	302	5309683	8248371
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	1113	38501
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	50991	27085
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	5607230	7988580
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	5027940	7343062
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	460391	457877
3. Placene kamate	308	35	591
4. Porez na dobitak	309	30662	13301
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	88202	173749
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	325377
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	245443	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	29053	4522
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	381	2000
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	315	0	1443
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1228	1079
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	14031	0
5. Primljene dividende	318	13415	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	42480	43046
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅkih sredstava	321	22960	36333
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	19520	6713
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	13427	38524

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	27727	51068
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328	27727	51068
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	108728	113498
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	108728	113498
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	81001	62430
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	5418567	8369547
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (306+319+329)	337	5758438	8145124
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	0	224423
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	339871	0
A½. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	512759	280688
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	3421	13068
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	900	5420
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	175409	512759

U Beogradu dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja





Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 , 118/12 i 3/2014)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani



7005024326177

u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine

- u hiljadama dinara

Red br.	O P I S	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)
		AOP	AOP	AOP	AOP	AOP	AOP	
	1	2	3	4	5			
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	144131	414	14708	427		440
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430		443
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419	2467	432		445
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	144131	420	12241	433		446
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	144131	423	12241	436		449
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439		452

Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	29939	466	78041	479	3147	492	17951
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	29939	469	78041	482	3147	495	17951
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470	2239	483	536	496	1599
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	562
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	80280	485	3683	498	18988
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godne _____ (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	80280	488	3683	501	18988
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	27803	489	1498	502	289
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1279	490	119	503	2856
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	106804	491	5062	504	16421

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	616423	518		531		544	868438
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	616423	521		534		547	868438
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	256345	522		535		548	257521
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	130685	523		536		549	132590
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	742083	524		537		550	993369
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	742083	527		540		553	993369
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	247344	528		541		554	276356
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	136510	529		542		555	135052
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	852917	530		543		556	1134673

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRAD dana 14.4. 2014. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]



Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, BULEVAR MIHAILA PUPINA 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani



7005024326160

za 2013. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 4)	602	4	4
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	204	222

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	432677	144937	287740
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	19133	XXXXXXXXXXXX	19133
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	1196	XXXXXXXXXXXX	13980
	2.4. Revalorizacija	614	0	XXXXXXXXXXXX	22657
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	450614	135064	315550

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616	181866	75072
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	200633	0
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	462698	407133
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	845594	482602

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	12241
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	156372	156372

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	351340	351540
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 018)	639	1193805	1232853
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	1743541	1642916
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	504918	937805
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	5599666	8334763
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	246347	250535
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	33729	38900
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	59349	55181
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	109452	0
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	514700	991854
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	10005507	13484807

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	24424	17190
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	339425	344616
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	55480	55181
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	6199	8686
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1980	2339
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	33039	40436
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	2297046	3383679
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	35492	29857
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	13876	13407
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	1909	15628
553	13. Troškovi platnog prometa	663	33045	38215

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	1721	1722
555	15. Troškovi poreza	665	2713	2732
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	80	0
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	80	14787
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zastitu covekove sredine i za sportske namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	2846509	3968475

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	14520	23124
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	14031	0
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	70877	0
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	99428	23124

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

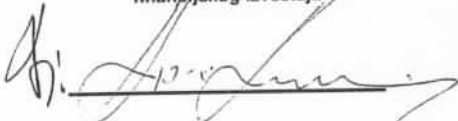
- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U Beogradu dana 14.4. 2014. godineLice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja



Zakonski zastupnik



Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12, 118/12 i 3/2014)



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE
FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2013. GODINU**

Beograd, 2014. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU	4
3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	7
5. KONSOLIDACIJA	26
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	28
7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU.....	28
8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA.....	33
9. BILANS USPEHA	34
9.1. Prihodi od prodaje	34
9.2. Nabavna vrednost prodane robe.....	34
9.3. Troškovi materijala	35
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	35
9.5. Troškovi amortizacije i rezervisanja	36
9.6. Ostali poslovni rashodi.....	37
9.7. Finansijski prihodi	39
9.8. Finansijski rashodi.....	40
9.9. Ostali prihodi.....	40
9.10. Ostali rashodi.....	41
9.11. Porez na dobitak	42
9.12. Neto dobitak po akciji	42
10. BILANS STANJA.....	43
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	43
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	44
10.3. Dugoročni finansijski plasmani.....	45
10.4. Zalihe i dati avansi	46
10.5. Potraživanja.....	47
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani	48
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	48
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	50
10.9. Promene na kapitalu	51

10.10. Osnovni kapital	52
10.11. Rezerve	52
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	52
10.13. Neraspoređeni dobitak	53
10.14. Dugoročna rezervisanja	53
10.15. Ostale dugoročne obaveze	56
10.16. Obaveze iz poslovanja	56
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	58
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	58
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	59
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva	60
11. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	61
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	63

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D. 8041/2005 od 18.04.2005 godine. Društvo je osnovano 1990 godine. Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva** je izvođenje radova i inženjering u opremanju objekata. Naime, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnološkom, mašinskom i elektro opremom i ostale građevinske specijalizovane radove.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2013. godine: 204 radnika
- 2012. godine: 222 radnika.

2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU

Društvo je matično društvo koje sa 2 zavisna društva i 1 pridruženim društvom čini **grupaciju**:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGOPROJEKT OPREMA CRNA GORA DOO
- ENERGNIGERIJA LTD, NIGERIA

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima i pridruženom društvu je prikazan u narednim tabelama.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>
<i>ENERGOPROJEKT OPREMA CRNA GORA DOO</i>	<i>100% vlasništva</i>

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERIJA LTD NIGERIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Zavisno društvo Eco Mep llc Dubai je u postupku gašenja.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **konsolidovani finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 20.03.2014. godine.

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je Zakon o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Prelaznim odredbama Zakona o računovodstvu je predviđeno da se finansijski izveštaji za 2013. godinu sastavljaju u skladu sa odredbama prethodnog Zakona o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik RS", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011 – u daljem tekstu: prethodni Zakon). Prethodnim Zakonom je predviđeno da su pravna lica i preduzetnici dužni da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje vrše u skladu sa:

- zakonskom regulativom;
- profesionalnoj regulativom; i
- internoj regulativom.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013);
- Prethodni Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006, 111/2009 i 99/2011);
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011 i 119/2012, 47/2013 i 108/2013);
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013 i 6/2014);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 9/2009, 4/2010, 3/2011 i 101/2012);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« 114/2006, 119/2008, 9/2009, 4/2010 i 3/2011 i 101/2012);
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja

- poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011, 13/2012 i 8/2013 i 20/2014);
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« 24/2014);
 - Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).
 - Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 61/2013),
 - Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 8/2014).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije, objavljenom u »Službenom glasniku RS«, br. 77/2010 od 25. oktobra 2010. godine, utvrđeni su prevodi osnovnih tekstova MRS i MSFI koje čine MRS, odnosno MSFI izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 1. januara 2009. godine, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda do 1. januara 2009. godine, u obliku u kojem su izdati, odnosno usvojeni.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi konsolidovanih finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani konsolidovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji za 2013. godinu, shodno Zakonu o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013) prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 - „Prezentacija finansijskih izveštaja“; i
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti

Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja. Pomenuta odstupanja su materijalno beznačajna.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja korišćeni su aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, koji je donet 22.10.2012. godine od strane Izvršnog odbora EP Holdinga i Pravilnik o izmena pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva br. 10 od 21.01.2013. godine, kojima su formulisane jedinstvene računovodstvene politike obavezne za sve članice grupe za konsolidaciju. Ukoliko se primenjene računovodstvene politike u pojedinim zavisnim društvima razlikuju od zajedničkih politika, kvantifikuju se i eliminišu efekti ovih razlika (ukoliko su materijalno značajni) prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Konsolidovani finansijski izveštaji Društva za 2013. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12 i 118/12). Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva

Društvo je u sastavljanju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 4, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2021. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

4.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

4.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2013.</i>	<i>31.12.2012.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	114.6421	113.7183
1 USD	83.1282	86.1763
1 GBP	136.9679	139.1901
1 CHF	93.5472	94.1922

4.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se javi: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

4.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru **ostalih rashoda**, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

4.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

4.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

4.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

4.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,
- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSFI 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

4.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

4.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

4.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

4.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

4.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može

odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza rapoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

4.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje);
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

4.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojavnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;

- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

4.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

4.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnog potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

4.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

4.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

4.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Sušтина rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmire sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmire obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

4.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od

procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

5. KONSOLIDACIJA

5.1. Zavisna društva

Zavisna društva su svi oni pravni subjekti u kojima matično društvo poseduje ovlašćenja da upravlja finansijskim i poslovnim politikama na osnovu glasačkih prava po osnovu više od polovine vlasništva nad akcijama (udelima). Postojanje i uticaj potencijalnih glasačkih prava koja u ovom momentu mogu da se koriste ili konvertuju, uzimaju se u obzir pri oceni da li matično društvo kontroliše drugi subjekat. Zavisna društva se konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na matično društvo, a sa konsolidacijom se prestaje od dana kada pomenuta kontrola prestane.

Računovodstveni metod nabavne vrednosti (Purchase method) je metod koji se primenjuje kako bi se računovodstveno obuhvatilo sticanje zavisnog društva od strane matičnog društva.

Trošak preuzimanja društva se odmerava kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih instrumenata vlasničkog kapitala ili obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja. Sredstva koja se steknu sticanjem društva, a koja se mogu pojedinačno identifikovati kao i stvarne i potencijalne preuzete obaveze, inicijalno se procenjuju prema fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na visinu interesa koji nije pod kontrolom.

Višak troška sticanja koji premašuje fer vrednost udela matičnog društva u stečenoj neto imovini koja se može identifikovati, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je nabavna vrednost troška sticanja niža od fer vrednosti neto imovine stečenog zavisnog društva, razlika u vrednosti se direktno priznaje u bilansu uspeha.

Transakcije između društava, salda i nerealizovani dobiti na transakcijama između društava koja čine grupu se eliminišu. Nerealizovani gubici se takođe eliminišu osim ako transakcija ne pruža dokaz da je umanjena vrednost prenesenog sredstva.

Primenjeni metod konsolidacije za ova društva je metod potpunog konsolidovanja.

Računovodstvene politike zavisnih društava su izmenjene tamo gde je to bilo potrebno kako bi se obezbedila doslednost sa politikama koje je matično društvo usvojilo.

5.2. Pridružena društva

Pridružena društva su oni pravni subjekti u kojima matično društvo ima značajan uticaj, a koje nije ni zavisno društvo, niti učešće u zajedničkom ulaganju.

Značajan uticaj podrazumeva moć učestvovanja u donošenju finansijskih i poslovnih odluka društva u koje je ulaganje izvršeno, ali ne i kontrole ili zajedničke kontrole nad tim politikama.

Ulaganja u pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po računovodstvenom metodu udela (Equity method).

Prema metodu udela, investicija u pridruženo društvo prvo se priznaje po nabavnoj vrednosti (u visini investicije), a zatim se nakon datuma sticanja, knjigovodstvena vrednost povećava ili smanjuje da bi se priznao investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano. Investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano priznaje se u dobitku ili gubitku investitora. Raspodele dobiti primljene od entiteta u koji je investirano umanjuju knjigovodstvenu vrednost investicije. Takođe može biti neophodno korigovanje knjigovodstvene vrednosti investicije zbog promena proporcionalnog udela investitora u entitetu u koji je investirano, a koje proizilazi iz promena u kapitalu entiteta u koji je investirano koje nisu priznate u dobitku ili gubitku tog entiteta. U takve promene spadaju promene koje su posledica revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme i razlika u deviznim kursovima. Investitorov udeo u tim promenama priznaje se direktno u kapitalu investitora.

Investitor prekida da koristi metod udela od datuma kada prestane da ima značajan uticaj nad pridruženim entitetom i da od tog datuma računovodstveno obuhvata investiciju u skladu sa MRS 39, pod uslovom da pridruženi entitet ne postane zavisni entitet ili zajednički poduhvat u skladu sa MRS 31. Knjigovodstvenom vrednošću investicije na datum kada ona prestane da bude pridruženi entitet smatra njenu nabavnu vrednost pri njenom početnom odmeravanju kao finansijsko sredstvo u skladu sa MRS 39.

Ako je udeo investitora u gubicima pridruženog društva jednak ili veći od njegovog učešća u pridruženom društvu, investitor prestaje da priznaje svoj udeo u daljim gubicima. Nakon što se učešće investitora svede na nulu, vrši se rezervisanje za eventualne dalje gubitke i obaveza se priznaje samo do iznosa za koji investitor snosi pravnu ili konstruktivnu obavezu ili je izvršio plaćanje u korist pridruženog društva. Ako pridruženo društvo kasnije posluje sa dobitkom, investitor ponovo počinje da priznaje svoj udeo u toj dobiti samo nakon što se njegov udeo u dobiti izjednači sa udelom u gubitku koji ranije nije bio priznat.

5.3. Zajednička društva

Zajednički kontrolisano društvo je zajednički poduhvat koji podrazumeva osnivanje društva u kom svaki od učesnika u zajedničkom poduhvatu ima svoje učešće. Zajednički kontrolisano društvo posluje na isti način kao i druga društva, osim što se ugovornim aranžmanom između učesnika u zajedničkom poduhvatu uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskom aktivnošću novoosnovanog društva.

Zajednički kontrolisano društvo kontroliše imovinu zajedničkog poduhvata, preuzima obaveze i snosi rashode i zarađuje prihode. Ono može zaključivati ugovore u svoje vlastito ime i pribavljati finansijska sredstva za potrebe aktivnosti zajedničkog poduhvata. Svaki učesnik ima pravo na udeo u dobiti zajednički kontrolisanog društva, iako neka zajednički kontrolisana društva takođe podrazumevaju deljenje samih proizvoda zajedničkog poduhvata.

Učesnik u zajedničkom ulaganju priznaje svoje učešće u zajednički kontrolisanom društvu, primenom metoda proporcionalne konsolidacije.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih

dogadaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Grupe, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Grupe. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Grupa može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Grupi i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Grupe zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Grupe; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Grupe (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Grupe), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Grupe. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Grupe, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Grupe, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Grupe. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Grupi treba da obezbedi da *rizični profil Grupe* uvek bude u skladu ka *sklonošću Grupa ka rizicima*, odnosno u

skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Grupa namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Grupe u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Grupa u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: deveznom riziku i riziku likvidnosti.**

7.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Grupi.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Grupe, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Grupe po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Grupa ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Grupe zbog njihove nelikvidnosti.

7.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Grupe, pa se može zaključiti da je **Grupa značajno izložena valutnom riziku.**

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo **nije ovoj vrsti rizika izloženo** preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

7.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Grupa imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Najznačajniji pokazatelji likvidnosti Grupa su:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Rezultati ratio analize pokazuju da Grupa tokom 2013. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da **nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Grupe**.

7.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Grupe zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Grupe obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Grupe, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

Najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Grupe su:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz dugoročnih izvora.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Grupe pokriven kapitalom Grupe.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Grupe (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Grupe) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja.

Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

Poslovni segment se odnosi na segment izgradnje i opremanje:

<i>Izgradnja i opremanje</i>	<i>U 000 dinara 2013.</i>	<i>U 000 dinara 2012.</i>
Prihod od prodaje	4.792.999	7.671.619
Poslovni dobitak	18.127	115.460
Prihod od kamata	14.520	23.124
Rashodi kamata	80	591
Porez na dobit	34.935	20.447
Dobitak iz redovnih aktivnosti	239.885	105.485
Neto dobitak	232.765	220.191
Ukupna aktiva	3.153.561	3.067.627
Ukupna pasiva	3.153.561	3.067.627
Amortizacija	13.876	13.407

Geografski segmenti

	Srbija		Afrika		Ukupno	
	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Prihod od prodaje	2.639.277	5.927.684	2.153.722	1.743.935	4.792.999	7.671.619
Prihod od prodaje robe						
Prihod od prodaje proizvoda i usluga	2.639.277	5.927.684	2.153.722	1.743.935	4.792.999	7.671.619

9. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

9.1. PRIHODI OD PRODAJE

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu, a njihova struktura je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	15.339	64.483
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	17.148	21.853
Svega	32.487	86.336
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	2.623.938	5.841.348
Svega	2.623.938	5.841.348
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	2.136.574	1.743.935
Svega	2.136.574	1.743.935
UKUPNO	4.792.999	7.671.619

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	733.087
Energonigerija ltd, Nigerija	1.660.879
SNC – Lavalin International	654.881
International Project Service Ogranak	954.405
Ministarstvo zdravlja	10.095
EP Holding	150.797
Julius Bereger	492.842
EP Visokogradnja	2.377
JP Elektromreza Srbije	113.773
Ostali	19.863
UKUPNO	4.792.999

9.2. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Nabavna vrednost prodane robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodane robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2013. godini je iznosila RSD 11.503 hiljada, a u 2012. godini RSD 16.960 hiljada.

9.3. TROŠKOVI MATERIJALA

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi materijala za izradu	1.809.657	3.370.019
Troškovi ostalog materijala	3.451	3.078
Troškovi goriva i energije	24.424	17.190
UKUPNO	1.837.532	3.390.287

9.4. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	339.425	344.616
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.480	55.181
Svega	394.853	399.797
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem.i povremenim poslovima i sl.	6.199	8.686
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.980	2.339
Ostali lični rashodi i naknade	33.039	40.436
UKUPNO	436.123	451.258

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

	u 000 dinara
Prevoz	11.287
Otpremnine za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	6.608
Troškovi službenih putovanja	8.036
Smeštaj i ishrana radnika	1.347
Solidarna pomoć radnicima	1.915
Stipendije	3.049
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	797
UKUPNO	33.039

9.5. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Troškovi amortizacije		
Amortizacija nekretnina	319	315
Amortizacija postrojenja i opreme	13.557	13.092
Svega	13.876	13.407
Troškovi rezervisanja		
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	1.690	3.098
UKUPNO	15.566	16.505

Na dan 31.12.2013. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude manja za oko RSD 128.228 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2013. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2013. godine i iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2012. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2013. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.6. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	<i>u 000 dinara</i>	
	2013.	2012.
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	2.087.091	3.174.117
Troškovi transportnih usluga	22.756	12.591
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	9.019	15.135
Troškovi zakupnina	35.526	29.857
Troškovi sajmova	2	196
Troškovi reklame i propagande	31	-
Troškovi ostalih usluga	142.655	151.783
Svega	2.297.080	3.383.679
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi neproizvodnih usluga	17.769	18.099
Troškovi reprezentacije	11.151	7.326
Troškovi premija osiguranja	1.909	15.628
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	33.052	38.215
Troškovi članarina	1.721	1.722
Troškovi poreza	2.713	2.732
Ostali nematerijalni troškovi	110.060	213.748
Svega	178.375	297.470
UKUPNO	2.475.455	3.681.149

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 2.087.091 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	<i>u 000 dinara</i>
TE Kostolac B Blok 2	761.378
RTB Bor	1.164.734
Klinički centar Niš	12.901
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	1.399
Ambasada u Nigeriji	132.490
Ostalo	14.189
UKUPNO	2.087.091

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se odnosi na sledeće:

Struktura troškova inesticionog i tekućeg održavanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Održavanje opreme	3.246	10.479
Održavanje zgrade	2.595	131
Održavanje vozila	3.178	4.525
UKUPNO	9.019	15.135

Troškovi zakupnina u ukupnom iznosu **RSD 35.596 hiljada** odnose na na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 29.595 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji za projekat Bor u iznosu RSD 5.069 hiljada, zakup skladišta u iznosu RSD 415 hiljada i ostalog u iznosu RSD 447 hiljada.

Troškovi ostalih usluga u ukupnom iznosu **RSD 142.655 hiljada** se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, spajanje cevi i sl.) u iznosu RSD 140.863 hiljada i ostale troškove: registracija vozila, fotokopiranje, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 1.732 hiljada.

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obezbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na sledeće:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Osiguranje gradilišta	233	13.938
Osiguranje osnovnih sredstava	1.238	1.258
Osiguranje radnika	438	432
UKUPNO	1.909	15.628

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi RSD 1.247 hiljada (2012. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi 31.805 hiljada RSD (u 2012. godini: 35.427 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, porez na zakup , fond za šume i drugo u ukupnom iznosu RSD 2.713 hiljada (u 2012. godini: RSD 2.732 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga u iznosu RSD 89.008 hiljada, takse (administrativne, sudske i dr.) u iznosu RSD 1.997 hiljada , donacije u iznosu RSD 5.212 hiljada , troškove iznajmljivanja ino radnika - varioci za svrhe projekta u iznosu RSD 7.980 hiljada, i ostalo u iznosu RSD 5.863 hiljada.

9.7. FINANSIJSKI PRIHODI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate - matična i zavisna pravna lica	-	-
Prihodi od kamate - ostala povezana pravna lica	489	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	14.031	23.124
Svega	14.520	23.124
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica		-
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	33.734	120.952
Svega	33.734	120.952
<i>Prihodi od efekata valutne klauzule</i>		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	1.015	400
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	14.888	2.912
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	16.015	55.645
Svega	31.918	58.957
Učešće u dobitku tekuće godine p.p.l. Energonigerija ltd	70.877	53.751
Ostali finansijski prihodi	827	265
UKUPNO	151.876	257.049

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa, odnosno po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani pozitivni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.8. FINANSIJSKI RASHODI

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Rashodi kamata		
Rashodi od kamate – matična i zavisna pravna lica	-	-
Rashodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	80	591
Svega	80	591
Negativne kursne razlike		
Negativne kursne razlike - matična i zavisna pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike - ostala povezana pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	26.499	83.364
Svega	26.499	83.364
Rashodi od efekata valutne klauzule		
Rashodi od efekata valutne klauzule - ostala povezana pravna lica	4.690	14.196
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	47.697	43.198
Svega	52.387	57.394
Ostali finansijski rashodi		-
UKUPNO	78.966	141.349

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.9. OSTALI PRIHODI

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Ostali prihodi		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		866
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti		88
Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
Prihodi od smanjenja obaveza	253.778	780
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita		893
Prihodi od ukidanja rezervisanja		-
Ostali nepomenuti prihodi	943	17.183
Svega	254.721	19.810
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine		
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	-	-
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	254.721	19.810

Iskazani **prihodi od smanjenja obaveza** u iznosu RSD 253.778 hiljada se najvećim delom odnose na prihodovanje obaveze od Al Wagena, Irak u iznosu RSD 253.364 hiljada po osnovu opšte zastarelosti (10 godina) od naplate klejma po rešenju UN kada je i kreirana obaveza prema Al Wagenu.

9.10. OSTALI RASHODI

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	104	-
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		693
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	17.399	-
Ostali nepomenuti rashodi	1.077	1.867
Svega	18.580	2.560
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nekretnina, postrojenja i opreme	-	4.445
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2.279	487
Obezvređenje potraživanja od kupaca i kratkoročnih finansijskih plasmana	52.448	-
Svega	54.727	4.932
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	73.307	7.492

Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja u iznosu RSD 17.399 hiljada se odnose na otpis nefakturisanog prihoda od Instalione Inabensa u iznosu RSD 12.724 hiljada i ostale otpise koji su rezultat usaglašavanja u iznosu RSD 4.675 hiljada.

Nastali rashodi po osnovu obezvređenja HOV raspoloživih za prodaju su objašnjeni u Napomeni 10.3.

Rashodi po osnovu obezvređenja potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana se odnose:

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obezvređenje potraživanja od kupaca	52.037	-
Obezvređenje krtkoročnih finansijskih plasmana	411	-
UKUPNO	52.448	-

Obezvređenje potraživanja od kupaca je objašnjeno u Napomeni 10.5 .

9.11. POREZ NA DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	213.978	204.794
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	28.258	21.326
Kapitalni dobiti/(gubici) iskazani u bilansu uspeha		(954)
Oporeziva dobit	242.236	225.166
Kapitalni dobiti/gubici obračunati u skladu sa zakonom		-
Poreska osnovica	242.236	225.166
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	36.336	22.517
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	(1.401)	(2.070)
Poreski rashod perioda	34.935	20.447

Obaveze po osnovu poreza na dobit	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Poreski rashod perioda	34.935	20.447
Uplaćene akontacije poreza na dobit	(30.662)	(12.823)
Obaveza/(Potraživanje po osnovu poreza na dobit) na dan 31. decembra 2013. godine	4.273	7.624

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.12. NETO DOBITAK PO AKCIJI

<i>Pokazatelj</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	232.765	220.191
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	662	626

10. BILANS STANJA

10.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			Ukupno
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2013.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2013.)	1.487			1.487
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2013.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2013.)	-			
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2013.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2013.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na Oracle softver za business intelligence.

10.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekretn., postr. i opremu	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2013.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
Nove nabavke u toku godine			7.767	11.366		19.133
Prenos sa jednog oblika na drugi			(1.196)			(1.196)
Otuđivanje, rashodovanje i dr.						
Krajnje stanje (31.12.2013.)	75.058	194.497	131.588	49.471		450.614
<i>Ispravka vrednosti</i>						
Početno stanje (01.1.2013.)		68.764	76.173			144.937
Amortizacija za 2012. godinu		319	13.557			13.876
Obezvredenje			(1.093)			(1.093)
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(22.656)				(22.656)
Krajnje stanje (31.12.2013.)		46.427	88.637			135.064
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>						
Početno stanje 1.1.2013.	75.058	125.732	48.845	38.105		287.740
Krajnje stanje 31.12.2013.	75.058	148.070	42.951	49.471		315.550

Tokom 2013. godine izvršeno je usklađivanje vrednosti po pitanju površine poslovne zgrade, odnosno izvršena je nivalacija sadašnje vrednosti po m² na osnovu odluke Izvršnog odbora Energoprojekt Holding.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medveđa, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

10.3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	311.356	259.768
Svega	311.356	259.768
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
ŠKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stečaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: Ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
<i>HOV namenjene prodaji</i>		
Agrobanka ad, Beograd (22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd (14 akcija)	-	-
Privredna banka ad, Beograd (1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: Ispravka vrednosti	(6.903)	(6.615)
Svega	15	303
UKUPNO	311.514	260.214
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	11.990	12.718
Energonigerija – garantni depozit	145.543	42.314
SNC Lavalin – garantni depozit	5.267	-
Julius Berger – garantni depozit	-	2.357
Inabensa - garantni depozit	-	59.961
Findomestic banka ad, Beograd - namenski garantni depozit	19.520	6.673
Svega	182.320	124.023
UKUPNO DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	493.834	384.237

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2013. godinu

Finansijske informacije pridruženog entiteta Energonijeria ltd, Nigerija koje odgovaraju učešću od 40% ukupnog kapitala date su u nastavku:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Obrtna imovina	729.484	908.130
Stalna imovina	584.293	532.537
Aktiva	1.313.777	1.440.667
Tekuće obaveze	1.002.421	1.180.899
Dugoročne obaveze	-	-
Kapital	311.356	259.768
Prihodi	1.975.391	1.687.350
Dobit tekućeg perioda	70.877	53.751

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti. U 2013. godini izvršeno je obezvređenje HOV raspoloživih za prodaju Privredne banke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 2.279 hiljada na teret rashoda.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 11.990 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamate pri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosa. U 2013. godini nije vršena revalorizacija jer je koeficijent negativan.

10.4. ZALIHE I DATI AVANSI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Materijal	165.505	59.425
Alat i inventar	22.955	22.241
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	200.633	-
Dati avansi	462.698	407.133
Minus: Ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(6.594)
UKUPNO	845.594	482.602

Struktura datih avansa	<i>u 000 dinara</i>
Dati avansi p.p.l. - EP sistem	193.004
Dati avansi p.p.l. Energonigerija (ambasada)	43.402
Dati avansi inodobavljačima za projekte u zemlji	24.951
Dati avansi inodobavljačima za projekte u inostranstvu – ino zaključci	66.153
Dati avansi domacim dobavljačima u zemlji za projekte u zemlji	135.188
Ukupno	462.698

10.5. POTRAŽIVANJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	33.886	35.779
Kupci – ostala povezana pravna lica	6.282	72.575
Kupci u zemlji	917.327	597.784
Kupci u inostranstvu	294.175	532.545
Minus: Ispravka vrednosti	(57.866)	(5.830)
Svega	1.193.804	1.232.853
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	23.659	28.894
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	65	910
Potraživanja od zaposlenih	5.171	6.337
Potraživanja od državnih organa i organizacija		62
Potraživanja po osnovu preplać. ostalih poreza i doprinosa		-
Ostala potraživanja	168	382
Svega	5.404	7.691
UKUPNO	1.222.867	1.269.438

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeno vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	33.886	35.779
Kupci – ostala povezana pravna lica	6.282	72.575
Ministarstvo zdravlja	-	88.150
Instalacine Inabensa	36.210	16.392
Energomontaža AB	-	40.491
ATB Fod doo	2.624	-
JP Elektroprivreda Srbije	1.570	1.558
Preduzece za izgradnju zeleznickog cvora	12.011	12.011
Klinički centar Srbije	-	43.028
Minel Kotlogradnja	-	4.416
Monterra	-	4.682
TE Nikola Tesla	-	4.324
SNC-Lavalin internacional INC	262.950	235.946
JP Elektromreza Srbije	109.249	-
Internacional projekt services ltd	434.199	126.963
Ostali	648	13.993
Svega	899.629	700.308

Kupci u inostranstvu		
Energonigerija	270.991	511.469
Julius (Bilfinger) Berger	23.184	21.076
Svega	294.175	532.545
Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova		
Potraživanja iz specifičnih poslova	23.659	28.894
Druga potraživanja	5.404	7.691
Svega	29.063	36.585
UKUPNO	1.222.867	1.269.438

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje na dan 1. januara	5.830	5.830
Dodatna ispravka vrednosti	52.036	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	-
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	-
UKUPNO	57.866	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena 9.10).

10.6. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Ostali kratkoročni krediti i plasmani		
Bačkatrans ad u stečaju, Vrbas	-	410
GP Dukić	-	-
UKUPNO	-	410

10.7. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Tekući računi (dinarski)	1.832	8.110
Tekući računi (devizni)	3.530	27.553
Devizni akreditivi	102.419	52.247
Kratkoročno oročeni depoziti	67.628	424.849
UKUPNO	175.409	512.759

Dinarska novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Alpha banka ad, Beograd	23	1.871
Findomestic banka ad, Beograd	24	4.449
Banca Intesa ad, Beograd	2	682
Raiffeisen bank ad, Beograd	563	447
Societe Generale bank ad, Beograd	788	563
EFG Eurobank ad Beograd	144	21
Komercijalna banka ad, Beograd	1	1
Unicredit banka ad	220	9
Credy banka	1	1
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	1.832	8.110

Devizna novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Alpha banka ad, Beograd	207	5.857
Banca Intesa ad, Beograd	696	13.154
Raiffeisen bank ad, Beograd	351	263
Societe Generale bank ad, Beograd	156	15.326
EFG Eurobank ad Beograd	978	2.138
Komercijalna banka ad, Beograd	82	91
Unicredit banka ad	757	42.971
Tekuci racun Crna Gora	303	-
UKUPNO	3.530	79.800

Oročena novčana sredstva kod banaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	22.000	13.000
Banca Intesa ad, Beograd	-	285.000
Societe Generale bank ad, Beograd	-	50.000
Svega	22.000	348.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	45.628	37.047
Unicredit banka ad	-	39.802
Svega	45.628	76.849
UKUPNO	67.628	424.849

**10.8. POREZ NA DODATU VREDNOST I
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Porez na dodatu vrednost	19.684	10.137
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	16.893	20.562
Potraživanja za nefakturisani prihod	29.790	27.400
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	32.453	70.854
UKUPNO	98.820	128.953

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod predstavljaju nefakturisane prihode na projektima i odnose se na EP Holding, Energonigerija, SNC Lavalin i Julius Berger.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se odnose na protokol sa EP Entelom i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 32.453 hiljada.

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2012. godine	144,131	14,708		29,939	80,280	(15,305)	742,083			995,836
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										
Korigovano početno stanje	144,131	12,241	-	29,939	80,280	(15,305)	742,083	-	-	993,369
Povećanje osnovnog kapitala										
Promene u fer vrednosti HoV raspolozivih za prodaju						1,209				1,209
Nivalacija zgrade					22,657					22,657
Neto dobitak tekućeg perioda							246,181			246,181
Raspodela dobiti							(127,827)			(127,827)
Smanjenje					(649)	2,279				1,630
Razlika učešća u kapitalu i osnovnog kapitala					(630)					(630)
Kursne razlike					5,146	458	(7,742)			(2,138)
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 2012. godinu							222			222
Stanje 31.12.2013. godine	144,131	12,241	-	29,939	106,804	(11,359)	852,917	-	-	1,134,673

10.10. OSNOVNI KAPITAL

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	12.241
UKUPNO	156.372	156.372

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. REVALORIZACIONE REZERVE, NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Revalorizacione rezerve	106.804	80.280
Nerealiz. dobiti od HoV raspolož za prodaju	5.062	3.683
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(16.421)	(18.988)
UKUPNO	95.445	64.975

Revalorizacione rezerve obuhvataju pozitivne efekte promena poštene vrednosti nekretnina: upravnu zgradu i poslovni prostor u Kragujevcu, kao i rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti.

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Grupe, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. NERASPOREĐENI DOBITAK

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje na dan 01.01.	742.083	616.423
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	222	(477)
Raspodela dobitka (dividende) matičnog Društva	(114.953)	(114.251)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve mat. Društva	-	-
Raspodela dobiti Energonigerije	(12.874)	(15.957)
Primljena dobit Energonigerije	13.415	19.558
Kursne razlike	7.741	16.596
Ostalo	-	-
Konsolidovana dobit tekuće godine	232.765	220.191
Stanje na dan 31. decembra	852.917	742.083

Dana 14. juna 2013. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2012. godinu u iznosu RSD 114.953 hiljada.

10.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	18.255	18.706
Ostala dugoročna rezervisanja	-	-
UKUPNO	18.255	18.706

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva društva iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na

konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna društva u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivan i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Snižavanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 0,57%), u bilansu stanja na dan 31.12.2013. godine u odnosu na dan 31.12.2012. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje broja zaposlenih za 1,50% i povećanje prosečne očekivanjane otpremnine za 4,79%); a
- s druge strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,42% i povećanje razlike između godišnje diskontne stope i prosečnog godišnjeg očekivanog rasta zarada za 0,50%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavljala količnik diskontne stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 6% i*
- *diskontna stopa od 9%.*

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Preduzeću, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za **godišnju diskontnu stopu je prihvaćena stopa od 9%**. U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena shodno godišnjem prinosu na državne hartije od vrednosti emitovanim 30. decembra 2013. godine, od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije. Navedena hartija od vrednosti je emitovana uz godišnju kamatnu stopu od 8,89%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći (371 dan) od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 6%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije. Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2016. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 18. oktobra 2013. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2014. godinu od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Shodno navedenom, a uvažavajući i značajno snižavanje inflacije tokom 2013. godine, ali i u Memorandumu naznačeno očekivanje da naredne godine neće biti završene strukturne reforme i ostvarena liberalizaciju cena, najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz dozvoljeno pozitivno odstupanje od 1%.

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1%, a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 6% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 9%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 80.635 hiljada i to:

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Modranska Potrubni	-	39.369
Balcken Durr	-	26.889
EP Visokogradnja	14.009	22.506
SES – TLMACE	-	40.217
NB Čelik doo	13.778	12.618
Mont R	23.532	-
ATB FOD	13.251	-
Energotehnika Južna Bačka	1.971	-
Feromont Inženjering	2.682	-
ELWO	-	19.178
Mikom doo	11.412	7.576
Ostali	-	39.796
UKUPNO	80.635	208.149

10.16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	725.332	644.053
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.821	9.251
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	345.049	209.137
Dobavljači u zemlji	303.208	220.124
Dobavljači u inostranstvu	362.138	560.351
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.743.548	1.642.916

Struktura primljenih avansa	<i>u 000 dinara</i>
Primljeni avansi od matičnog p.l. - EP Holding (ambasada)	57.609
Primljeni avansi od kupaca za projekte u zemlji	667.723
Ukupno	725.332

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Dobavljači u zemlji		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	7.821	9.251
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	345.049	209.137
Mont-R	89.209	-
ATB Fod doo	29.317	-
Energomontaža	27.854	27.654
Feromont inženjering	24.798	37.779
Energotehnika Juzna Backa	18.134	-
Minel kotlogradnja	33.965	25.430
NB Čelik	5.441	5.490
Mikom doo	7.421	-
ABS Minel elektrogradnja	9.816	1.276
Elektrovat doo	17.167	-
Goša montaža	843	41.660
RT Trans	6.777	-
Soko Inženjering	5.828	-
LS Kranovi doo	-	5.525
Siemens	-	8.172
Zlatko Jovanović	-	4.256
Via Ocel	-	10.489
ABS Minel Elektrooprema	-	14.139
Viessmann	177	7.492
Ostali	26.461	30.762
Svega	656.078	438.512
Dobavljači u inostranstvu		
Al Wagen	-	262.654
Elwo	66.227	46.516
Modranska Potrubni	39.565	20.299
Teknoxgroup Swiss	89.998	-
Lichtbasis	29.092	-
SWF Krantechnik Germany	28.661	-
Encom	16.380	-
Mitas Energy	10.120	-
Biogest AG	14.323	-
Vita Construction Lagos	13.269	-
Bosch Security	11.107	-
Klaus faber cabel	4.990	-
SES TLMACE Slovačka	-	58.502
Balcke Durr	-	9.142
Sammet Dampers	-	15.188
Ostali	38.406	148.050
Svega	362.138	560.351
UKUPNO	1.018.216	998.863

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od RSD 1.003.083 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

10.17. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	28.487	57.478
Obaveze za dividende	2.566	1.843
Obaveze prema zaposlenima	885	837
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	293	143
Ostale obaveze	2.350	2.295
UKUPNO	34.581	62.596

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino plate.

10.18. OBAVEZE PO OSNOVU PDV, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	-
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	-	10
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	334	212
Svega	334	222
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	9.852	
Razgraničeni PDV	24.464	32.018
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	91.805	94.885
Svega	126.121	126.903
UKUPNO	126.455	127.125

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.805 hiljada.

10.19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	10.787	7.142
Neto poreska sredstva/obaveze	10.787	7.142

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	7.142	4.302
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	10.787	7.142
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI/ (RASHODI) PERIODA	(3.646)	(2.840)

Odloženi poreski prihod perioda je priznat u korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobit, plativi (koja ce se platiti) u budućim periodima, u odnosu na oporezive privremene razlike.

10.20. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Vanbilansna aktiva i pasiva u iznosu od RSD 7.009.601 hiljada odnosi se najvećim delom na izdate garancije i jemstva, čija je struktura data u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri	-	-
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	394.609	88.429
Date garancije - devizni deo	2.694.005	1.935.918
Data jemstva – dinarski deo	431.000	321.174
Data jemstva – devizni deo	3.487.451	326.269
Svega	7.007.065	2.671.791
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.536
Svega	2.536	2.536
UKUPNO	7.009.601	2.674.327

Pregled datih jemstava po partnerima:

	u 000 dinara
<i>Dinarska jemstva</i>	
EP Holding ad (Komercijalna banka)	50.000
EP Niskogradnja (Komercijalna banka, Unicredit bank)	221.000
EP Visokogradnja (Komercijalna banka, Vojvodanska b.)	160.000
Svega	431.000
<i>Devizna jemstva</i>	
EP Holding (Fond za razvoj RS)	150.208
EP Niskogradnja (više banaka)	689.098
EP Visokogradnja (više banaka)	2.565.074
EP Energodata (Alpha banka)	83.071
Svega	3.487.451
Stanje na dan 31. decembra	3.918.451

Pregled datih garancija po bankama:

	<i>u 000 dinara</i>
<i>Dinarske garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	264.842
Unicredit bank ad (PD Elektrovojvodina)	101.760
Raiffeisen bank (JP Elektromreža Srbije, Delegation)	28.007
Svega	394.609
<i>Devizne garncije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	10.167
Raiffeisen bank (Više projekata)	647.985
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	143.196
Societe Generale bank (International Project Sevices)	725.533
Unicredit bank ad (PD Elektrovojvodina, Delegation)	160.499
Banca Intesa ad (Kostolac)	315.651
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	690.974
Svega	2.694.005
Stanje na dan 31. decembra	3.088.614

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima **u kojima je Društvo tužena strana** su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stanojković Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	10,00
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	4.200,00
Tekić Siniša	Naknada štete	160,25
Ćirović Novica	Naknada štete	100,00
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
Minel trafo u stečaju	Naplata duga	1.692,23
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188,60 USD
Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		114.746,26 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena stana. Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

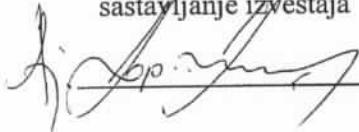
<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produžetka izvođenja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overenim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arena)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Sticanje bez osnova	64,60
UKUPNO		465.012,35 1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost konsolidovanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
14.04.2014. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja



Direktor





BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs



BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

2. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE

- Opšti podaci;
- Kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture; Podaci o upravi Društva;
- Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva, uključujući relevantne finansijske i nefinansijske pokazatelje, kao i informacije o kadrovskim pitanjima;
- Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva i glavnih razika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo;
- Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen;
- Značajniji poslovi sa povezanim licima;
- Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja;
- Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
- Informacije o otkupu sopstvenih akcija;
- Postojanje ogranaka;
- Korišćeni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja;
- Ciljevi i politike vezane za upravljanje finansijskim rizicima i politika zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita; Izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategija za upravljanje ovim rizicima i ocena njihove efikasnosti;
- Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Napomena: Godišnji izveštaj o poslovanju i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju prikazani su kao jedan izveštaj i sadrže informacije od značaja za ekonomsku celinu.

Opšti podaci

Poslovno ime	Energoprojekt Oprema AD
Sedište i adresa	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj	07073186
PIB	100001492
Web site i e-mail adresa	www.energoprojekt-oprema.com ep-oprema@ep-oprema.rs
Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata	8041/2005 od.18.04.2005. godine
Delatnost (šifra i opis)	4399 - Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi
Broj zaposlenih (prosečan broj u 2013.)	204
Broj akcionara na dan 31.12.2013. godine	242
Vrednost osnovnog kapitala u 000 din	144.131
Podaci o akcijama: Broj izdatih akcija (obične) ISIN broj CFI kod	351.540 RSEPOPE48678 ESVUFR
Podaci o zavisnim društvima:	Eco Mep Dubai llc, Dubai Energoprojekt Oprema Crna Gora doo, Crna Gora
Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće koja je revidirala poslednji finansijski izveštaj	BDO d.o.o., Beograd Knez Mihailova 10
Naziv organizovanog tržišta na koje su uključene akcije	Beogradska berza, Beograd Omladinskih brigada 1

Deset najvećih akcionara na dan 31.12.2013. godine:

Poslovno ime/Ime i prezime	Broj akcija	% učešća
Energoprojekt Holding ad, Beograd	238.601	67.87307 %
Šerbanović Jovan	8.452	2.40428 %
Milovanović Vladimir	7.321	2.08255 %
Aleksić Predrag	7.555	2.14912 %
Vasiljević Zoran	6.146	1.74831 %
Jerotić Dejan	5.405	1.53752 %
Tekić Siniša	5.563	1.58247 %
Čeleketić Branko	5.136	1.46100 %
Tomašević Vladimir	3.754	1.06787 %
Tomašević Nebojša	3.753	1.06759 %

Akcijama Društva trguje se na MTP Belex tržišnom segmentu Beogradske berze.

Kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture

Energoprojekt Oprema ad je društvo koje se bavi izvođenjem radova i inženjeringom u opremanju objekata tehnološkom, mašinskom i elektro opremom. Izvodi radove i pruža inženjering usluge u proizvodnji, prenosu, i distribuciji električne energije. Oprema objekte visokogradnje, kao i hidroelektrane mašinskom i elektro opremom, instalira postrojenja za prečišćavanje plitkih i otpadnih voda, vrši radove montaže trafostanica i dalekovoda, oprema fabrike u raznim privrednim granama kompleksnom opremom i tehnologijom.

Energoprojekt Oprema je članica grupe „Sistem Energoprojekt” preko osnovnog kapitala tako što je zavisno društvo u većinskom vlasništvu matičnog društva Energoprojekt Holding ad.

Energoprojekt Oprema je matično društvo koje sa 2 zavisna društva i 1 pridruženim društvom čini grupu. Društvo je vlasnik kapitala u sledećim kompanijama:

Poslovno ime	% Učešća u kapitalu
Eco Mep Technology llc, UAE	100%
Energoprojekt Oprema Crna Gora doo, Crna Gora	100%
Energo Nigeria ltd, Nigerija	40%

Eco Mep Technology llc, UAE je u postupku gašenja i nema poslovne aktivnosti. Energoprojekt Oprema Crna Gora doo, Crna Gora je osnovana tokom 2013. godine.

Podaci o Upravi Društva

Članovi Odbora Direktora na dan 31.12.2013. godine:

Ime i prezime	Funkcija
Žarko Zečević	Predsednik Odbora direktora
Pavle Tomašević	Član Odbora direktora
Zoran Jovanović	Član Odbora direktora
Branislav Jerotić	Član Odbora direktora
Gašo Knežević	Član Odbora direktora

Članovi Izvršnog odbora na dan 31.12.2013. godine:

Ime i prezime	Funkcija
Pavle Tomašević	Direktor
Branko Marković	Pomoćnik direktora za realizaciju projekata
Predrag Aleksić	Pomoćnik direktora za razvoj i marketing
Ljiljana Rosić	Pomoćnik direktora za ugovaranje i kontrolu
Dušan Đapić	Pomoćnik direktora za finansije i računovodstvo

Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja Društva, uključujući relevantne finansijske i nefinansijske pokazatelje, kao i informacije o kadrovskim pitanjima

Prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2013. godinu Energoprojekt Oprema ad" U nastavku su prikazani neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za razumevanje navedene materije.

Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja (bruto) Energoprojekt Oprema ad (matičnog društva) bila je sledeća:

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	4.794.306	7.671.619
Poslovni rashodi	(4.776.086)	(7.556.159)
Poslovni rezultat	18.220	115.460
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	94.415	222.856
Finansijski rashodi	(78.966)	(141.349)
Finansijski rezultat	15.449	81.507
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	254.721	19.810
Ostali rashodi	(73.307)	(11.983)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	181.414	7.827
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	707	-
Rashod	(1.812)	-
Neto efekat	1.105	-
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	5.144.149	7.914.285
UKUPNI RASHODI	(4.930.171)	(7.709.491)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	213.978	204.794

Smanjenja poslovnih prihoda i rashoda u 2013. godini u odnosu na prošlu godinu je posledica završetka projekta TE Kostolac, kao i povremeni prekidi radova na projektu RTB Bor zbog otežanog obezbeđenja finansijskih sredstava od strane naručioca.

Povećanje ostalih prihoda i rashoda u 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu je posledica prihodovanja smanjenja obaveza i izvršenog direktnog i indirektnog otpisa potraživanja.

Zarada po akciji pokazuje koliku neto dobit ostvaruje društvo po jednoj običnoj akciji i utvrđuje se deljenjem ostvarene neto dobiti sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija.

<i>Pokazatelj</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	175.397	181.507
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	499	516

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji **pokazatelji likvidnosti** Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Opšti ratio likvidnosti	<i>2 : 1</i>	1.23:1	1.30:1
Rigorozni ratio likvidnosti	<i>1 : 1</i>	0.78:1	1.04:1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.09:1	0.27:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	433.573	553.902

Rezultati ratio analize pokazuju da Društvo tokom 2013. godine bilo likvidno, odnosno da nije imalo poteškoće da izmiruje dospele obaveze.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Neto dobitak/gubitak	175.397	181.507
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	742.813	677.345
Kapital na kraju godine	832.623	742.813
Svega	787.718	710.079
Stopa prinosa na sopstveni kapital	22.27%	25.56%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2013. i 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da rizik kapitala nije izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji **pokazatelji finansijske strukture** Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Obaveze	2.018.828	2.074.258
Ukupna sredstva	2.851.451	2.817.071
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.71:1	0.74:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	832.623	742.813
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	109.677	233.997
Svega	942.300	976.810
Ukupna sredstva	2.851.451	2.817.071
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.33:1	0.35:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva. Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	1.989.786	2.048.410
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	175.106	512.759
Svega	1.814.680	1.535.651
Kapital	832.623	742.813
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0.46	0.48

Odluke o raspodeli dobiti po godinama:

	u 000 dinara	
	2013.	2012.
Raspodela dobitka (dividende)	114.953	114.251

Struktura ukupnog ostvarenog konsolidovanog rezultata poslovanja (bruto) Energoprojekt Oprema ad Grupe bila je sledeća:

Struktura bruto rezultata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	4.794.306	7.671.619
Poslovni rashodi	(4.776.179)	(7.556.159)
Poslovni rezultat	18.127	115.460
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	151.876	257.049
Finansijski rashodi	(78.966)	(141.349)
Finansijski rezultat	72.910	115.700
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	254.721	19.810
Ostali rashodi	(73.307)	(7.492)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	181.414	12.318
<i>Efekte poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	707	-
Rashod	(1.812)	-
Neto efekat	1.105	-
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	5.201.610	7.948.478
UKUPNI RASHODI	(4.930.264)	(7.705.000)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	271.346	243.478

Zarada po akciji pokazuje koliku neto dobit ostvaruje Grupa po jednoj običnoj akciji i utvrđuje se deljenjem ostvarene neto dobiti sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija.

<i>Pokazatelj</i>	<i>2013.</i>	<i>2012.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	232.765	220.191
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	662	626

Energoprojekt Oprema ad je imala 203 radnika na neodređeno vreme na dan 31.12.2013. godine. U ukupnom broju zaposlenih VSS/VS učestvuju 46 %, SSS/VK sa 33 %, dok KV i ostalih ima 21 %.

Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo

Očekivani razvoj Društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima Društva:

- **“Srednjoročni (četvorogodišnji) program poslovne politike Energoprojekt Oprema a.d. za period od 2011. do 2015. godine”** (usvojen na XX godišnjoj sednici Skupštine Energoprojekt Oprema a.d. održane 24.06.2011. godine);
- **“Plan poslovanja Energoprojekt Oprema a.d. u mandatnom periodu (2012.-2015. godine)”** (usvojen na 22. sednici Izvršnog odbora Energoprojekt Oprema a.d. održane 26.03.2013. godine);
- **“Godišnji poslovni plan Energoprojekt Oprema ad za 2014. godinu”** (usvojen na 42. sednici Energoprojekt Oprema ad održanoj 12.12.2013. godine).

Polazeći od strateškog opredeljenja trajnog i održivog razvoja Energoprojekt Oprema ad orijentisanog ka kontinuelnom uvećanju profitabilnosti, poslovanja na tradicionalnim tržištima (u zemlji i inostranstvu), ekonomski isplative uposlenosti resursa kao i globalnih makroekonomskih tokova, planirani su sledeći poslovni zadaci za 2014. godinu:

- Povećanje obima realizacije i profitabilnosti
- Nastavak angažovanja na ugovaranju novih poslova na postojećim tržištima sa tendencijom da težište akvizicije novih poslova treba usmeriti na nova ino tržišta
- Očuvanje postojećeg kadrovskog potencijala i prijem mlađih kadrova
- Jačanje planske i kontrolne funkcije u preduzeću
- Unapređenje tehnologije rada kroz školovanje i specijalizaciju kadrova, obezbeđivanje veće sigurnosti i pouzdanosti informacionog sistema i razvoj i sertifikacija integrisanog menadžment sistema (IMS)
- Obezbeđenje daljeg porasta vrednosti kapitala i ostvarenje rezultata poslovanja koji obezbeđuju isplatu adekvatne dividende
- Poboljšanje standarda rada i života zaposlenih

Najznačajnije pretnje i opasnosti kojima je Društvo izloženo su: Produžavanje i produbljivanje globalne ekonomske krize i krize u evro zoni; Konkurencija stranih kompanija iz mnogoljudnih zemalja sa jeftinom radnom snagom; Konkurencija stranih firmi kojima su dostupnija jeftinija finansijska sredstva; Institucionalne promene na domaćem i odabranim stranim tržištima; Zavisnost poslovanja od političke stabilnosti tržišta na kojima Društvo realizuje projekte; Promene zahteva investitora i slično.

Poslovanje Energoprojekt Opreme ad u zemlji i na inostranim tržištima zahteva uspostavljanje sistema za pravovremeno prepoznavanje i upravljanje rizicima poslovanja koje treba da budu sastavni deo svih izvršnih funkcija. Na razvoju strategije upravljanja rizicima radiće se intenzivno i planski u narednom periodu.

Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen

Od dana bilansa do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo bitnijih poslovnih događaja koji bi uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

Napominjemo, da je moguća izmena iznosa poreza na dobit, pa time i iznosa neto dobiti za 2013. godinu zbog obračuna transfernih cena, koje su sastavni deo obračuna poreza na dobit čiji je zakonski rok za predaju 30. jun 2014. godine.

Relevantne poslovne vesti o bitnim događajima redovno se objavljuju na web sajtu Energoprojekt Oprema a.d. (<http://www.energoprojekt-oprema.com>).

Značajni poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Prihodi</i>		
EP Holding	151.811	64.483
EP Visokogradnja	17.616	4.221
EP Energodata	-	1.125
EP Industrija	43	687
EP Niskogradnja	-	345
EP Garant	5	490
EP Entel	3	548
EP Hidroinženjering	-	345
Svega	169.478	72.244
<i>Rashod</i>		
EP Holding	91.852	89.391
EP Niskogradnja	-	12
EP Visokogradnja	756.162	890.151
EP Energodata	2.400	8.936
EP Entel	180.183	195.430
EP Industrija	4.523	47.221
EP Uranizam Arhitektura	3.422	-
EP Garant	1.065	14.794
Svega	1.039.607	1.245.935

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2013.	2012.
<i>Potraživanja i dati avansi</i>		
EP Holding	33.886	35.779
EP Niskogradnja	141	140
EP Visokogradnja	195.416	147.310
EP Industrija	-	1.520
EP Energodata	-	487
EP Entel	30.151	-
Svega	259.594	185.236
<i>Obaveze i primljeni avansi</i>		
EP Holding	65.430	108.075
EP Niskogradnja	777	777
EP Visokogradnja	245.590	199.235
EP Industrija	419	2.438
EP Energodata	263	306
EP Garant	1.216	424
EP Entel	-	132
Svega	313.695	311.387

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja

Saglasno usvojenim strateškim opredeljenjima, tokom srednjoročnog perioda će se odabrati i implementirati adekvatan poslovni sistem, primeren aktuelnom obimu i planiranom rastu obima poslovanja, koji će osim upravljanja finansijskom funkcijom omogućiti upravljanje kadrovskim resursima, imovinom i osnovnim sredstvima za rad. Izbor, obuka kadrova i implementacija odgovarajućeg informacionog sistema okončaće se do isteka srednjoročnog perioda.

Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine

Energoprojekt Oprema ad uspostavlja i unapređuje sopstveni integrisani sistem menadžmenta (IMS) koji obuhvata menadžment kvalitetom (usaglašen sa standardom ISO 9001:2008), menadžment zaštitom životne sredine (usaglašen sa standardom ISO 14001:2005) i menadžment bezbednošću i zdravljem na radu (usaglašen sa standardom OHSAS 18001:2007). U narednom periodu planiran je razvoj i sertifikacija sistema za upravljanje bezbednošću informacija (ISO 27001:2013).

Poslovne aktivnosti redovno se usklađuju sa primenljivim zahtevima pozitivne zakonske regulative u segmentu zaštite životne, uvrđuju se programi zaštite životne sredine i angažuje se na njihovom doslednom sprovođenju. Pomenuti programi sprovode se kroz analize i vrednovanja uticaja odnosno rizika u oblasti zaštite životne sredine, kao i kroz odgovarajuća tehničko-tehnološka rešenja i uputstva za otklanjanje i/ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu. U tom smislu, rukovodstvo Energoprojekt Oprema organizuje i stalno prati, preispituje i usmerava aktivnosti svih organizacionih delova, službi i pojedinaca kako bi ova politika IMS bila u potpunosti ostvarivana.

Aktivnosti Društva na zaštiti životne sredine integrisane su i sprovode se u skladu sa poslovnom filozofijom i kroz zajedničke aktivnosti na nivou sistema Energoprojekt. Tako se kao primer može navesti "Projekat upravljanja otpadom", koji se sprovodi koordinisano, u skladu sa "Pravilnikom o upravljanju otpadom u poslovnoj zgradi Energoprojekta". Učešće predstavnika svakog društva iz sistema Energoprojekt u radnom timu za upravljanje otpadom, garancija je da će sve planirane aktivnosti na najjeftiniji i najefikasniji način biti i sprovedene: npr. selekcija različitog kancelarijskog materijala (iskorišćeni papir, istrošene baterije, akumulatori, rashodovani električni i elektronski uređaji), reciklaža istog, kao i njegovo odlaganje u skladu sa propisanim standardima, i slično.

Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

Postojanje ogranaka

Energoprojekt Oprema ad nema registrovane ogranke u Srbiji.

Detaljan pregled i rezultati ino entiteta Društva iskazani su u okviru Napomena uz pojedinačne i konsolidovane finansijske izveštaje.

Korišćeni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju vrši rukovodstvo Društva shodno karakteristikama finansijskih instrumenata.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata i to:

- Finansijsko sredstvo/obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- Investicije koje se drže do dospeća;
- Krediti (zajmovi) i potraživanja; i
- Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

U okviru Napomena uz finansijske izveštaje detaljno su opisani svi relevantni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja.

Ciljevi i politike vezane za upravljanje finansijskim rizicima i politika zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita; Izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategija za upravljanje ovim rizicima i ocena njihove efikasnosti

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nedovoljne likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika;
- kamatnog rizika; i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promene kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR-ima i US-dolarima.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izložen preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Euribor).

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrednosti namenjenih prodaji, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja zbog dinamične prirode poslovanja Društva. Društvo nastoji da održi fleksibilnost finansiranja naplatom od kupaca i plasiranjem slobodnih novčanih sredstava. Pored pomenutog, saglasno politici Društva, sa kooperantima se potpisuju "back to back" ugovori kojima se deo rizika vezan za eventualnu docnju u naplati prenosi/deli sa istima.

Većina navedenih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet je Napomena uz finansijske izveštaje (gde je fokus pre svega stavljen na razmatranje finansijskih rizika: kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti) i/ili drugih internih akata Društva.

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Oprema ad primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Društva, koji je usvojen na sednici Upravnog odbora Energoprojekt Oprema ad dana 01.02.2012. godine. Kodeks je javno dostupan na internet stranici Društva.

Kodeksom korporativnog upravljanja Društva uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Društva, a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja Društva.

Osnovni cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omogućе ravnotežu uticaja njegovih nosilaca konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Organi Društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kad za tim postoji potreba budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata Društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

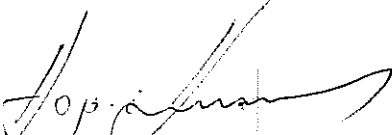
3. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji konsolidovani finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

Energoprojekt Oprema a.d.

Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo



Mr. Dušan Đapić, dipl.ecc.



Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.

Direktor


Pavle Tomašević, dipl.ing.

4. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Napomena *:

Finansijski izveštaj Energoprojekt Oprema a.d. za 2013. godinu je odobren i prihvaćen 26.02.2014. godine na sednici Odbora direktora Društva i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 25.02.2013. godine. Godišnji izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa Društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja.

5. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

Napomena *:

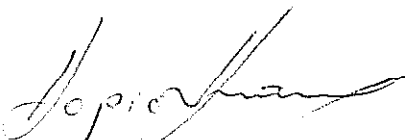
Odluka o raspodeli dobiti Društva za 2013. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj Skupštini Društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti Društva.

Društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

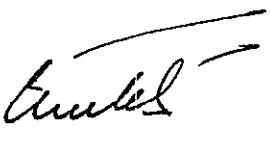
Energoprojekt Oprema a.d.
Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo


Mr. Dušan Đapić, dipl.ecc.



Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.
Direktor


Pavle Tomašević, dipl.ing

Beograd, April 2014. godine